

Jó Pajtás

2019. II. 28.

73. évf., 7. szám

De miért
éppen
farsang?

Tematikus Jó Pajtás

Itt a télűzés időszaka!

A világ legnagyobb karneváljai

A maszkok, az alakoskodás és mi

X. DUNÁN INNEN, TISZÁN TÚL

Népzenei tehetségek a horgosi elődöntőn

Első ízben tartottak Vajdaságban elődöntőt a népművészetben tehetséges gyerekek számára. A nagyszabású rendezvényt február 16-án rendezték meg Horgoson. A X. Dunán innen, Tiszán túl elnevetésű, Kárpát-medencei ifjúsági tehetségkutató verseny délvidéki elődöntőjére 240 gyerek érkezett Vajdaság számos településéről.

Az ifjúsági tehetségkutató versenyen a gyerekek korcsoportokra osztva mintegy 49 versenyszámban mutatták be produkciójukat, négy kategóriában. Csányi Tamara, a rendezvény koordinátora elmondta, hogy a szakmai zsűri minden kategóriában

minősítette a gyerekeket, és a kiemelt arany minősítést elérő versenyzők jutottak

Károlyi Egon hegedűjátékával lenyűgözte a közönséget

tovább a miskolci döntőbe. A zsűri értékelése szerint a miskolci döntőn népmese kategóriában Teleki Kata és Szalai Klaudia, népzene ka-

tegóriában Tillinkó Luca, Károlyi Egon, Molnár Zsolt és Salamon Ákos, valamint

a Mendicus Ifjúsági Tamburazenekar, népdal kategóriában Tillinkó Luca, Fugarassy Anna, a Csicsörke énekcsoport, Kolozsi Anna és Korponai Réka, a Bódorka leánykórus, néptánc kategóriában pedig Kozsán Gergely, Károlyi Egon és a Csiperke táncgyűttes képviselheti majd Vajdaságot.

A rendezvényt a horgosi Bartók Béla Magyar Művelődési Egyesület és a Borsodi Magyar Közösségek Szövetsége Mente Egyesület szervezte.

Koncz Erzsébet

Az óbecsei Csicsörke énekcsoport is továbbjutott a miskolci döntőbe

Gágogás, sípolás, a farsang csodás!

*Farsangkor van felvonulás,
Az utca vicces és pompás.
Rémületes álarcok,
Sok télűző arcok.
A csattogás hallatszik,
Nagy ricsaj kerekedik,
Gágogás, sípolás, ez az ünnep csodás.*

Tóth Szibilla, 8. osztály, Petőfi Sándor iskola, Magyarcsernye

*Farsang a télűzésről is szól,
A hangulat ilyenkor nagyon jó.
Ricsaj, zene mindenfelé,
Serdül, fordul minden ember,
Unatkozásnak itt nincs hely.
Nem lesz tél, elszáll messzire,
Gondunk vele száll ízibe.*

Nagy Anita, 7. osztály, Petőfi Sándor iskola, Magyarcsernye

*Farsangkor nem böjtölünk,
Az a jó, hogy jókat eszünk.
Réges-régen is volt ilyen szokás.
Sok farsangi játék és jóslás.
Az álarcosbálok megtartása,
Nagyon érdekes maszkok tarkasága és
Gondtalan időöltés sokasága.*

Szabó Melánia, 7. osztály, Petőfi Sándor iskola, Magyarcsernye

Farsangi maszk – Kiss Emma, 3. osztály, J. J. Zmaj iskola, Magyarkanizsa

A farsangból a húsvét felé

Fogadjátok szeretettel mai, tematikus számunkat, melyet a farsangnak, az alakoskodásnak, a jelmezeknek, egyáltalán a télűzés, tavaszvárás időszakának szántunk. Bízunk benne, hogy újságunkat átböngészve sok érdekességre bukkantok. Azt ugyancsak reméljük, hogy a múlt heti kényszerszünet idején megjelent 6. számunkat is kézhez kaptátok.

Ugyanakkor elmondjuk, hogy lélekben máris a húsvéti ünnepre hangolódunk. Készítjük tavaszi, azaz húsvéti nyereményjátékunkat, mely márciusi első megjelenésünk alkalmával, azaz a jövő héten kezdődik.

Figyeljétek a részleteket, de addig is eláruljuk, hogy értékes műszaki nyeremények várnak rátok!

N-a

ZABHEGYEZŐ

Gondolatok a farsangi fánk mellé

Beöltözni, álarc mögé bújni szinte mindenki szeret, ezek a szerepek gyakorta hétköznapjaink részét is képezik. Ezért is szeretjük a színházat, a mozit: másik világba, egy másik karakterbe léphetünk. Olyan, akár egy első személyű számítógépes játék, ahol egy varázslót vagy robotot irányíthatunk. Mássá válni, kilépni a lehetőségünkől és újba csöppenni ősi emberi vágy. A sámánok varázslataik, révületeik segítségével egy másik testbe, térbe, időbe indultak. Szépirodalom, ősi varázslatok, szerepjáték (RPG),

színház és farsang – analóg és digitális világunk összeér a vágyainkban. Persze, más vágyak is munkálnak bennünk, mint az alakoskodás és maskarázás.

A karneváli időszak csúcspontja, a farsangfarka a kifordított, feje tetejére állított világ ideje, egyben télbúcsúztató is. A kereszténység előtti időkből fennmaradt szokások a gazdag néphagyomány hordozói ma is. A busójárás, a velencei karnevál, az ilyenkor szokásos lakomák és a jelmezes multságok következmények nélküli

felfordulásai a természet bőségre ösztönzését is szolgálják. A mértékletlenség szinte az élet minden területén jellemző volt ebben az időszakban, de főleg a hasukra gondoltak/gondolnak az emberek, nem hiába van ekkor a torkos csütörtök, és eszünk zsirban sült, porcukros fánkot.

A tél elűzése, a kisce elégetése, a busójárás után pedig elégedetten dőlhetünk hátra, hiszen mi mindent megtettünk a tavaszért, kitomboltuk magunkat, és a világ rendje is helyreállt.

Herédi Károly

„Azért szeretem, mert itt találtam meg az igaz barátaimat.”

Mi a jó a suliban és azon kívül? – Az óbecsei Petőfi Sándor iskola felsősei válaszolnak

Több jel utal arra, hogy tulajdonképpen szívesebben jártok szakszoporra, órákon kívüli aktivitásokra, mint a kötelező tanítási órákra, pedig a szabadfoglalkozások éppen elég órát elrabolnak tőletek. Beszélhetünk-e túlterhelésről a szabadtevékenységek estében? Különösen, ha több csoportra is jártok... Erről beszélgetünk az óbecsei Petőfi Sándor iskolában **Szűcs Budai Engelbert** magyartanár tanítványaival: az ötödikes **Varró Tóddorral**, **Lukács Ákossal**, **Ördög Gabriellával**, **Becsei Hunorral**, a hatodikos **Koncz Antónióval**, a hetedikos **Tarján Orsolyával**, a nyolcadikos **Lengyel Lászlóval**, **Tallós Hédivel** és **Gortva Józseffel**.

Tódort ott látni szinte minden szavalóversenyen. Legutóbb a tolerancianapi vetélkedőn szerb nyelven szavalt, és győzött.

– Igaz – mondja –, a szakszoportokon sokkal jobban érezzük magunkat, hiszen azt választjuk, amit szeretünk. Nemcsak szavalok, hanem már hét éve járok a Petőfi Sándor Magyar Kultúrkörbe néptáncolni. A Petrence táncgyűttesben táncolok. Nagyon jól érzem ott magamat, mindenki ismer mindenkit, jó barátok vagyunk. Az oktatóink nagyon kedvesek, sokat viccelődünk. Azért igyekszünk megtanulni a tánc lépéseket... Mivel este vannak a próbák, előtte megtanulom a leckét, úgyhogy nem megy a tanulás rovására. Céllövészetre is járok, az is hetente kétszer van. Oda is szeretek járni. Az iskolában órákon odafigyelek, s otthon nem sokat kell tanulni.

Antónió is nagyon elfoglalt, azért a tanulásra is jut idő, hiszen kitűnő tanuló. Szinte minden versenyen ott van, és arat. Az ÁMV-n már négyszer volt Szabadkán, minden alkalommal győzött az éneklésben. Különben még szaval, mesét mond.

– A diáklapunk, a Figyelő szerkesztője is vagyok, hétfőnként előórán jövünk össze. A tanár úr megmondja, ki miről írjon. Mivel magyarórán már tanultunk riportot írni, nekem azt a feladatot adta, hogy írjak riportot. Azt hiszem, a szüleimmel, a nyugdíjas nagyival beszélgetek majd el, aki ennek az iskolának a magyartanárja volt. Fényképezek is. Ha megírom a riportokat, a tanár úr átnézi, a főszerkesztő meg legegeli. Különben a tanár úr szerint én vagyok a legszorgalmasabb, s megérdemlem, hogy jövőre én legyek a főszerkesztő! Ennek külön örülök! A szavalócsoportnak is tagja vagyok, minden szavalóversenyen, népmesemondó versenyen részt veszek. Most a tavaszi szavalóversenyre készülök. Szeretek zongorázni, hegedülni, ugyanis ezeken a hangszereken játszom a zeneiskolában.

Orsolya is jár a kultúrkörbe, néptáncol, az iskolában meg a Figyelő diáklap főszerkesztője.

– Szeretek szerkeszteni a Figyelőt, amely tavaly ünnepelte fennállásának hatvanadik évfordulóját. Nagy ünnepséget rendeztünk, meghívtuk az egykori szerkesztőket is. A következő szám az iskolánpra készül. Általában a tanár úr megmondja, milyen írásokat írjunk. Most azt a

feladatot adta, hogy írjunk olyan témájú fogalmazásokat, hogy megmaradjon az iskolánk. Miért szeretem az iskolámat? Miért szeretem az iskolámat? címmel írunk majd fogalmazásokat. Én már eldöntöttem, hogy arról írok, miért szeretem az iskolámat. Majd leírom, hogy azért szeretem, mert itt találtam meg az igaz barátaimat. Az órák izgalmasak, a tanáraink megértőek. Szeretem az osztálytársaimat is, jó osztályközösség vagyunk. El sem tudom képzelni, mi lenne, ha bezárnák az iskolát! Hova kerülnék jövőre? Még rágondolni is rossz. Maradjon meg a mi jó iskolánk! Épül a szép tornaterem is!

Ákos is jár zeneiskolába, de nem panaszkodik, van mindenre ideje.

– Hegedülni tanulok. Otthon nem sokat kell gyakorolni, mert gyorsan megtanulom. Szeretek énekelni, és énekkara is járok. Jövőre sakkszakszoporra is jelentkezem majd, mert szeretnék részt venni én is a Jó Pajtás sakkversenyén.

Jósi hegedült a Becsei Vonós Bandában, kilenc éve néptáncol a Kiscimborában, a Csiperkében, ökölvívó is volt két évig. Jár zeneiskolába...Még felsorolni is sok!

– Nem játszom már a Becsei Vonós Bandában, nincs rá időm. Csak a tánc maradt meg, mert nagyon szeretek táncolni, együtt lenni a barátokkal. Nagyon jó a hangulat a próbákon. A zeneiskolát se hagyom. Az iskolában órákon nagyon odafigyelek, és otthon nem sokat kell tanulni. Nyolcadikos vagyok, s kell a jó bizonyítvány, hogy bejussak a magyarkanizsai mezőgazdasági középiskolába. Ez most nagyon fontos nekem, mert szeretek futballozni is, és a Tóthfaluban lévő Nyers István Labdarúgó Akadémia lakója szeretnék lenni, ahonnan majd mehetek busszal a középiskolába, meg futballozhatok kedvemre.

Laci is már tíz éve táncol, a kultúrkör Csiperke táncgyűttesében, a Becsei Vonós Banda brácsása, énekel a Szól, síp, szóljon...

– Csak a kultúrkörben érzem jól magamat – vallja –, s míg csak lesz Becsei Vonós banda, játszani fogok, a táncszoportban pedig táncolok majd még gimnazista koromban is.

Hédi is ott van minden énekversenyen, az ÁMV győztese, és a Becsei Vonós Banda énekes.

– Két éve éneklek a zenekarban, a nagybátyám kért fel, aki vezeti a zenekart, hogy énekeljek. Nem volt nehéz megszokni, hogy egymásra figyeljünk. Nem nehéz, mert szeretek énekelni, könnyen megtanulom, és amit ők muzsikálnak, mind tudom. Már készülök az ÁMV-re is.

Gabriella az úszásban leli örömét.

– Már öt éve járok a sportközpontba, nagyon szeretek úszni, jól érzem ott magamat. Ott vannak a barátaim, az iskolatársaim. Este vannak az edzések, s addig mindig megtanulok. Többször voltunk már versenyen is. Tavaly úsztunk stafétát, és harmadikok lettünk. Itt az iskolában rajzszakszoporra járok. Ezt is szeretem, mindig valamilyen pályázatra rajzolunk.

Hunor nemcsak rajzolni tud és szeret, hanem rovásírás szakkörre jár az iskolában.

– Érdekel a rovásírás, őseink írásmódja. Meg a Petőfi Sándor Magyar Kultúrkörben működő Sóllyom Hagyományőrző Egyesület tagja vagyok. Sok mindent megtanultam már: harcművészetet, vívást, ügyességi játékokat... Nagy élmény volt számomra, amikor a nyáron egy egész napos kiránduláson voltunk az aracsi Pusztatemplomnál, ahol az egyesület bemutatót tartott, lovagoltunk is. Ezt nem lehetett nem szeretni!

Koncz Erzsébet

Bemutatkozik testvérlapunk, az Irka

A Kárpátaljai Magyar Pedagógusszövetség (KMPSZ) ösztönzésére 1993-ban született meg az Irka gyermeklap. Főszerkesztője **Punykó Mária** pedagógus volt, arculatát, a versek, mesék szereplőit **Jankovics Mária** álmolta meg, s rajzolta valóságá. Az irkás munkatársak szerkesztői gyakorlat és anyagi források nélkül dolgoztak. Az olvasói visszajelzések azonban ösztönzően hatottak a szerkesztőkre.

A lap elsődleges feladatául a gyerekek olvasóvá nevelését, az anyanyelv ápolását tűzte ki, később pedig a szépirodalom mellett egyre nagyobb teret kapott az ismeretterjesztő jelleg és a gyerekek foglalkoztatása is.

Szépirodalmi részének minőségéről a legnevesebb magyar és külföldi szerzők művei gondoskodtak. A magyar népmesétől az indián meséig sokféle nép, nemzet történetei kerültek az Irka lapjaira. Emellett megjelenési lehetőséget kínált kárpátaljai írók, költők számára is.

Akkoriban évente 3–6 lapszám jelent meg az Illyés Közalapítvány, a Szülőföld Alap, a Mobilitas támogatásával. A gyakoribb megjelenítés hátráltatója „csak” a finanszírozás hiánya volt.

Az Irka 28 oldallal indult, később 36 oldalasra nőtt. Állandó rovatai voltak a legkisebbeknek szóló Döngicsélő, a kifestők, az ünnepekhez, jeles eseményekhez kötődő Kalendárium-oldalak, az olvasóktól kapott rajzok, az Irka-firka, továbbá: Versforgó, Útravaló, Olvastad már?, Számítógépsuli, Körbenéző, Meskete, Postabontás, Nyitva van az aranykapu, Tündérujjak stb.

Az évek során a lap élete rendezvényekkel is bővült. Rendszeresen megrendezték az Irka-gyereknapot, az Irka-karácsonyt és az Anyanyelvi Irka-tábort a szórványban élő gyerekek számára.

Az Irka főszerkesztését 2014 januárjától **Eszperanza Margareta** látja el. A lap céljai továbbra is megmaradtak, de az új szerkesztő úgy vélte, a jól működő dolgokban is szükség van némi változásra. Korábban főként ünnepek táján állt össze egy-egy lapszám, 2014-től viszont évszakok köré összpontosult a tartalom. Rögtön a borítót és a gyermekrajzokat követő oldalon megjelent a Beköszöntő, melyben az adott évszak jellemzői, azok az ünnepek, jeles napok jelennek meg rövid ismertetővel, amelyek arra a három hónapos időszakra vonatkoznak. A hagyományörzés jegyében

Egy irkás gyermeknap hangulata

az ünnepekhez, jeles eseményekhez tartozó népszokásokról is olvashatnak itt a gyerekek.

A verseket, meséket, játékokat felvonultató rovatok maradtak régi formájukban. Azok pedig, amelyek különböző témájú tudásanyagot tartalmaztak, újféle tartalmakkal egészültek ki. A Körbenéző és a Mindenféle rovatokban egyebek között hungarikumokról, régi mesterségekről, régies kifejezésekről is olvashatnak a receptek, viccek mellett. Megjelent a Földön, vízen, levegőben – Természetbúvár oldalak c. rovat, amelyben az élő és élettelen természet olyan elemeiről, érdekességeiről informálódhatnak, amelyeket a Természetismeret tankönyv nem feltétlenül tartalmaz.

Újdonság a Játsszunk tudóst! rovat, amelyben otthon elvégezhető, ámde látványos kísérletek találhatóak illusztrációkkal és magyarázatokkal.

A Dalolda(l)-on gyermek- és népi játékdalok találhatóak szöveggel és kottával.

A Bibliai ábécé mellett megjelent a Hittanos oldal, amelyen lapszámonként egy vagy két bibliai történet olvasható.

A tanévkezdő lapszámban továbbra is van színes órarend, a nyári lapszámban kétoldalas, színes társasjáték, az év utolsó lapszámban pedig kétoldalas, színes naptár.

Az Irkát így tehát olvasás-, természetrajz-, irodalom-, történelem-, ének-, kémia- és fizika-órán is felhasználhatják a tanárok, tanítók.

A Döngicsélő, a legkisebbek verseket, meséket, kézműves oldalt tartalmazó rovatát továbbra is Gabóda Éva, a KMPSZ Óvodaszekciójának vezetője, a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola Pedagógia és Pszichológia Tanszékének tanára szerkeszti.

A lap jelenleg 7000 példányban jelenik meg a Bethlen Gábor Alap támogatásának köszönhetően.

Az Irka célját, azt, amiért a szerkesztők lapszámról lapszámba fáradoznak, legjobban a lap egy állandó olvasója, **Cibla (Karkuska) Anita** 2015-ben az Irkának címzett levele foglalja össze:

„Nagyon örülök, hogy az Irka még mindig létezik, tevékenykedik, és sok gyereknek okoz örömet ezzel.

A fiam rajzait küldjük most el, mint ahogy körülbelül ennyi idős koromban az én rajzaimat, verseimet is elküldtük az Irkának. Engem is mindig nagyon szórakoztatott, foglalkoztatott ez a lap, és hála Istennek, még a mai napig olyan érdekes és szórakoztató, hogy a fiam is nagyon szereti. Egyszóval, szeretném megköszönni mindenkinek, aki azon fáradozik, hogy legyen Irka. Egykori olvasóként, szülőként és tanárként is sokat jelent, hogy van.

Tovább jó munkát! Szeretünk, Irka!”

Az Irka még „csak” 25 éves

Illusztrációkban nincs hiány a kárpátaljai gyereknapban

HANGSZERES KULTÚRA

Nincs hiány utánpótlásban

Vajdaság szinte minden tájáról érkeztek február 17-én fiatal népzeneészek a Dúr-Moll elnevezésű gálaműsorra, amelyet a Vajdasági Magyar Művelődési Intézet és a Hagyományok Háza Hálózat – Vajdaság közösen szervezett.

A hajdújárás kultúrotthon megtelt az érdeklődőkkel és az ifjú muzsikusokkal. A résztvevők leginkább vonós hangszereken mutatták

meg tehetségüket, először közösen, majd a gálaműsor folyamán csoportosan is.

– Vajdaságban bőven van utánpótlása a népzenei, népi hangszeres zenekultúrának, és a fiatalok számára vonzó ennek a hagyománynak ápolása, továbbörökítése – mondta Juhász Gyula szervező, miközben a találkozók fontosságát hangsúlyozta.

K.E.

Óbecsei fellépők

Megtelt a színpad Hajdújáráson

Szeged Ifjú Tehetsége díjat kapott a horgosi születésű, Szegeden élő Balázs-Piri Soma, a Király-König Péter Zenei Alapfokú Művészeti Iskola tanulója. Soma fiatal kora ellenére számos országos és nemzetközi zongoraverseny első díjazottja, több országban lépett már fel, nemrég New Yorkban is koncertezett, ahol Plácido Domingo legendás operaénekes személyesen gratulált neki. Soma mellett felkészítő tanárát, Sóti Szobonya Emő-

Soma újabb díja

két, a Szabadkai Zeneiskola és a szegedi Király-König Péter Zenei Alapfokú Mű-

vészeti Iskola tanárát is díjazták.
Fotó: Kuklis István

ÚJVIDÉK

XII. Petőfi Sándor szavalóverseny

Az újvidéki Petőfi Sándor Magyar Művelődési Központ meghirdette a XII. Petőfi Sándor szavalóversenyt, amelyet 2019. március 30-án tartanak. A versenyre az általános és középiskolások, valamint az egyetemisták bármely magyar költő versével benevezhetnek.

Benevezés: A bejelentkezéshez ki kell tölteni a jelentkezési ívet, amely beszerezhető az iskolák osztálytanítóinál és magyartanárainál, illetve igényelhető a központ irodájában személyesen vagy elektronikus postán (Újvidék, József Attila u. 16., petofime@hotmail.com). Bővebb információk a 021/ 4740-697 telefonszámon kaphatók. Jelentkezési határidő: 2019. március 25. (hétfő). A szervezők kérik a felkészítő tanárokat, hogy tartsák tiszteltben a benevezési határidőt, mert a későbbi benevezéseket nem tudják elfogadni!

Színházi bemutatók Vajdaságban

A napokban mutatták be az Újvidéki Színház nagytermében a **Till Eulenspiegel** című előadást, ami remélhetőleg sok iskolás érdeklődését felkelti. Till Eulenspiegel (a flamandok szerint: Till Ejlenszpíhel), vagy ahogy a németek nevezik, báró Hieronymus Carl Friedrich von Münchhausen, mindent tud a hantáról, de ha mégsem, mer kérdezni. Terjengős, fojtogató, vicces meséit nyolc színművész kelti életre, akik igyekeznek meggyőzni minden nézőt Münchhausen báró szállóigéjének, a „mendance veritas”-nak az igazságáról, arról, hogy az „igazság a hazugságokban rejlik”. Az újvidéki közönség mellett a tordai is meggyőződhetett az előadás erőiről.

A Zentai Magyar Kamaraszínházban február 20-a és 24-e között megrendezett Teátrum Neki! Zentai Teátrumi Napok színházi fesztivál második napján tekinthették meg az érdeklődők a kamaraszínház legújabb bemutatóját, a **Szólszó, mosolygó alma**, csengő barack című zenés mesejátékot. Az előadás rendezője, Krizsán Szilvia újságírói kérdésre elmesélte, hogy ez volt gyermekkorában egyik kedvenc népmeséje, amit a gyerekei is nagyon szeretnek. Mégis mindegyik azért esett a választás erre a mesére, mert képességében nagyon szép. Janovics Erika készítette a díszletet, a jelmezt és a bábokat az előadáshoz. Amit ő ezekből megteremtett, az már magában egy gyönyörű mesevilág, kiemelkedő művészeti alkotás. Ami a történetet illeti, megvan benne minden, ami az összes remek klasszikus népmesében. Király, királykisasszonyok, az ő kívánságai, az ezekből kialakuló bizonytalanság... Mert a legkisebb királylány valami elérhetetlen után vágyakozik, többet akar, mint a többiek. Az előadás készítői örülnének, ha minél több gyerek megnézné, hiszen garantáltan fognak nevetni is, borzongani is, és tartalmas egy órát tölthetnek a színházban.

Nem csak a szerelmesek napja

Valentin-nap előtt egy héttel iskolánk diákszemélyiségei, köztük én is, gyűlést tartottak a Valentin-napi programokról. Megbeszéltük az esemény időpontját, a terveket és a tennivalókat.

Munkában a fiúk...

Az ünnepi kinézetű, szívekkel díszített postaládát az ötödik osztályosok készítették el a rajztanár-nővel. Hétfőtől csütörtökig lehetett beledobni a leveleket. Csütörtökön, február 14-én a 2. nagyszünetben a parlamentesek szétválogatták a leveleket, osztályonként. Később szétosztottuk őket, a lányok közül én kaptam a legtöbbet, összesen 23-at. Utána következett a Rómeó és Júlia elnevezésű szívkereső játék, melyben a fiúk a folyosó egyik végén, a lányok pedig a folyosó másik részében keresték az elrejtett szíveket. A fiúk közül az ötödikes Ati volt a legügyesebb. A lányok kicsit tovább keresgéltek, mert sehogys bukkanak rá a szívre. Végül a hatodikos Vivinek sikerült. Mindketten ajándécsomagot kaptak. Tangramjátékkal fejeztük be az eseményt. Ez inkább egy matematikai játék, afféle játszva tanulás, hasonló, mint egy puzzle, de

... és a lányok

Négy napon át gyűltek a levelek

mértani alakzatokkal. Különböző dolgokat, főleg állatokat kellett kirakni belőle. 2 fordulót tartottunk, az első fordulóban osztályonként versenyeztünk (akik akartak, de maximum nyolcan versenyezhet-

tek egyszerre), 2 kör volt. Az elsőt megnyertem, ezzel továbbjutottam az összes osztály részvételével zajló döntőbe. A második fordulóban azok vettek részt, akik a saját osztályukból továbbjutottak. Tehát én is ott voltam, és én voltam a legelső, aki kirakta a mintát, ezzel megnyertem a játékot. Nem gondoltam volna, hogy pont én fogom megnyerni ezt az ügyességi játékot, de nagyon boldog voltam. Rengeteg dicséretet kaptam, ami nagyon jó esett. Megérte már gyerekkoromban sokat kockáznia és kirakozni.

A szívkereső játékban Vivi és Ati győzedelmeskedett

Szerintem minden diák élvezte e napot. Legközelebbi rendezvényünk iskolanapkor lesz. Már nagyon várom az előkészületeket.

Szekula Flóra, 7. osztály,
Petőfi Sándor iskola,
Magyarcsernye

Félve léptünk a jégre

A szabadkai Đuro Salaj Á.I. elsősei korcsolyáznia tanultak. Nagy volt az izgalom, mindenki félve lépett a jégre. Az edző utasításait követve azonban szinte mindenki elsajátította az első lépéseket. A megpróbáltatások után nagyon jólesett a finom, forró tea.

Fristek Benyámin, 5. osztály, Đuro Salaj iskola, Szabadka

NYOLCADIKOSOK FIGYELMÉBE

Ingyenes előkészítő az újvidéki művészeti középiskolában

Az újvidéki Bogdan Šuput Művészeti Szakközépiskola ingyenes képzőművészeti előkészítő órákat szervez azon 8. osztályos diákok számára, akik ebbe a középiskolába szeretnének felvételizni. Az érdeklődők megismerhetik a felvételi folyamatát, az iskolát, az elvárásokat...

Az előkészítő oktatást Újvidéken, az iskola Janko Veselinović utca 22. alatti épületében tartják a következő időpontokban:

március 9., 23. és április 6. – rajz

április 13. – festészet

május 11. – festészet-szobrászat

május 25. – szobrászat

Bejelentkezni kötelező a 063/583 339-es telefonszámon Erős-Bunyik Lilinél, mindennap 12 és 18 óra között.

Az agyag kivételével minden szükséges anyagot biztosítanak.

Levél Petőfi Sándorhoz

Adjon Isten, Sándor!

Azt a döntést hoztuk, hogy az összes művét egy Petőfi Sándor összes költeménye nevezetű könyvben összefoglalnánk. A könyvet a Magyarok Legjobb Könyve nevezetű kiadó jelentetné meg. Beleegyezik ebbe a döntésbe? Ha igent válaszol, akkor sok arannyal és ezüsttel ajándékozunk meg, és sokkal híresebbek lennének a mondái, versei stb. Így az egész világ látná műveit, mert a világ összes nyelvére lefordítanák. Fontos megemlíteni, hogy a világ összes részére – kivéve az Antarktiszra – exportálnánk a könyveket. A könyvben ott lenne az összes oldalon a neve, mikor írta, hol írta, miről szól, műfaja. Nagyon megköszönnénk, ha elfogadná ezt a rendkívüli ajánlatot, kedves Petőfi.

Reméljük, elfogadja.

Utóirat: Fogadja el az ajánlatot!

Budapest, 1849. XII. 11.

Ügyfele: Viktor

Firic Viktor, 5. osztály, Hunyadi János iskola, Csantavér

„Mama, kérlek, meséld el nekem...!”

Egy esős napon anyukámmal leültünk az asztalhoz, és kérdeztem tőle a gyerekkoromról. Ő pedig ezt mesélte:

A május 1-jei ünnepek utáni hétfőn, azaz 3-án anyukám erős hátfájásra ébredt. Rögtön megkérdezte a mamámat (hiszen akkor még ott laktak), hogy ez mit jelent. A mamám azt felelte, hogy nála is így kezdődött ez az egész. Apa sokáig tanakodott, hogy bevigye-e anyát a kórházba, és végül arra jutott, hogy beviszi. Mikor odaértek, az orvos mindjárt megvizsgálta. És azt mondták, hogy most már haza se menjenek, hiszen bármikor kibújhat a baba. Anyukám kapott egy szobát, és ott vártak, hogy meginduljon a szülés. Elfolyt a magzatvíz, és megindult a szülés. Egyszer csak megszülettem 2004. május 3-án, 13.25-kor, 3550 gramm és 55 cm voltam. Amikor megszülettem, egy darabig nem sírtam fel, mert el voltam dugulva a légutaim, de rögtön kiszívták. Később, amikor már 3 hónapos voltam, bekerültem a kórházba, mert tüdőgyulladásom volt. Majd nőttem, nőttem, és egyszer csak 2 éves lettem. Anya beszélt hozzám, és egyszer azt mondtam:

– Ana!

– Jaj, de ügyes vagy! – örült meg anya.

Később már szinte minden szót megtanultam.

– És milyen gyerek voltam? – kérdeztem.

– Te nagyon jó gyermek voltál, amire megkértünk, mindent megcsináltál, és mindig szót fogadtál. Sokszor volt, hogy legurultál az ágyról, mert játszottál.

És most itt vagyok „nagy” fejjel az ÉLET küszöbén.

Zaj Henrietta, 8. osztály, Cseh Károly iskola, Ada

Nekem is úgy mesélték...*

Szeretem hallgatni, mikor a nagymamám mesél a régmúlt idők történéseiről, különösen arról, amikor még kislány volt. Általában így kezdi: „Tudod, kislányom, régen nem így mentek ám a dolgok, mint manapság!” Eszébe jutnak a régi dolgok, események, pl. amikor kivesszi a húst a mélyhűtőből. Aztán főzés közben elkezdi mesélni:

– Régen, az én gyermekkoromban nem volt ám mélyhűtő! Akkoriban csak télen vágta disznót az emberek. A rokonság megbeszélte, hogy kinél mikor lesz a disznóvágás. Általában november közepétől december végéig úgy hetente, kéthetente volt egy disznóölés. Olyankor az asszonyok már előző nap előkészítették a nagy edényeket, vörös- és fokhagymát tisztítottak, jó sokat. Átválogatták a rizst, mert akkoriban még kövecskéket is lehetett benne találni. A férfiak élezték a késeket, szalmát hordtak a „tethelyre”. Másnap hajnalban, még nagyon sötétben kezdődött az egész napra szóló munka. Megjegyzem, én nem szeretem a disznóölést. Ha otthon történt, akkor fülemre húztam a dunyhát, mert nem akartam hallani a disznó visítását. Én a kezdeti fázisból kimaradtam. No, azután jól megrakták a pocát szalmával, amit meggyújtottak, ügyelve, hogy a szőre mindenfelé szépen lepörkölődjön. Ezután mosták, és kaparóval le is kaparták. Végül szép fehér lett a bőre, de ekkorra már pirkadni kezdett. Egy nagy fatáblára helyezték a sertést, és kettévágták. No, de majd elfelejtettem, szúrás köz-

ben fazékba felvették a vért. A belső részek kivétele után egy-két asszony készítette a reggelit, nagymamám pedig hozzáfogott belet mosni. A férfiak megálltak egy pálinkára, azután szétszedték a jószágot. Közben már egy nagy üstben forrt a víz, amelyben a hurkához valókat abáltak. Ebbe került a fej, a belsőségek egy része, és kis húsdarabkák. A disznó fülét, farkát, lábát külön edénybe helyezték, hogy az elkövetkező napokban kocsonya készüljön belőle. A combok egy nagy fateknőbe kerültek, amit mindjárt jól le is sóztak, és ez hat hétig állt a sóban, miután füstölésre került. Külön rakták a darálni való húst a kolbásznak és a karajokat, amit az asszonyok később lesütöttek. Reggelire hagymán dinsztelt borsos-fűszeres vér, sült máj és tokaalja szalonna került az asztalra savanyúság és finom pékényér kíséretében. Az asszonyok folyamatosan vizet melegítettek a tüzelős sparthelban, és mosogattak. Reggeli után elkapták az összedarabolt csontos részeket, amiből hamarosan paprikás rottyogott a tűzhelyen. A belek tisztára mosva, mézbe, ecetes vízbe áztatva várták a töltést. A rizs abalében megfőtt bent a konyhában. A megfőtt húsokat, belsőségeket ledarálták, majd összekeverték a rizzsel, fűszereztek borssal, sóval, majoránnával, és a vastagbélbe töltötték. A vékonybél kellett a kolbásznak. A töltés is megtörtént, majd a kolbász már másnap a füstölőbe került, föl vitték a finomságot a padlásra szikkadni.

Ott lógtak szép sorban a házi kolbászok. Az abalástól felszabaduló üstben már a zsírnak való sistergett. Erre egy ember állandóan ügyelt, hogy finom, szép fehér zsír legyen a végeredmény, de ropogós, izletes tőpörttyút is kapjunk. Ekkor már délután volt. A sok munka miatt csak ekkor került sor az ebédre. A lesütött karajszeleteket zsír közé rakták egy kisebb bödönbe. Persze, a darált húsból is megmentett anyám egy keveset, mert abból másnap töltött káposztát készített. Estefelé fáradtan kezdtek a rokonok készülni haza. Minden család vitte magával a kóstoló: friss húst, hurkát, kolbászt, abált szalonnát. (Ezzel elvoltak a következő disznótorig).

– Hát, így volt ez akkoriban, kincsem – fejezte be nagymamám a mesét, és én ámulva hallgattam, magam előtt láttam a régi disznótor.

Gojković Anna, 6. osztály, Stevan Sremac iskola,

Emlékkiskola Kihelyezett Tagozat, Zenta

* Különdij az 5–6. osztályos kategóriában a Rákóczi Szövetség Zenta Községi Ifjúsági Szervezete által a magyar kultúra napja alkalmából meghirdetett fogalmazásíró pályázaton.

Szabadidőmben – Erdélyi utazás

Az idei ajándékom egy erdélyi utazás volt.

Nagyon régóta el szerettem volna jutni Erdélybe. Az egész utazás izgalmas volt, de az egészből a parajdi sóbányát emelném ki. A tanárnőnek egész úton könyörögtünk, hogy engedjen minket az adrenalinpályára,

Téli magány
– Magyar
Dominik,
4. osztály,
J. J. Zmaj
iskola,
Törökkanizsa

végül sikerült. Alig vártam már, hogy lássam, milyen félelmetes. Mielőtt hozzákezdünk, kaptunk egy kis oktatást, hogy mit hogyan csináljunk. Végre fent vagyunk! Az első akadály még könnyű volt, de aztán kezem, lábam rezgett. Ahogy haladtunk a pályán, úgy lett egyre nehezebb. A végén bekapcsoltuk magunkat egy csigához, és csúsztunk a célállomáshoz. A kaland után volt még egy kevés idő, és körbejártuk a sóbányát. Megindultunk kifelé, legalábbis azt hittük. Tíz perc után kitaláltunk, megmásztuk a 170 lécsőt és ott volt a busz.

Számomra ez az utazás nagyon jó volt, remélem meglátogatjuk jövőre is Erdélyt.

Balázs Ronald, 7. osztály, Sever Đurkić iskola, Óbecse

Az unokatestvérem és én

Kedvenc unokatestvéreim Kira és Mia. Ők Szabadkán laknak, a Pro-zivkán. Kira a nagyobbik, ő harmadikos, mint én.

A nyári szünetben szeretném, ha eljönnének hozzánk látogatóba. Hétféregre nálunk aludhatnak a lányok. Már nagyon várom, mert minden nap fagyizhatnak, sétálhatnak. Kimegyünk a játszótérre is. Nagyokat futkározunk, fogócskázunk az utcán. A szomszéd gyerekekkel, mert együtt játszani jó. Hétfő reggel kikísérnénk őket a buszállomásra. Hosszú ölelkezés után válnánk el. A következő hónapban én mennék hozzájuk vacsázni.

Maráci Lara, 3. osztály, J. J. Zmaj iskola, Magyarkanizsa

Kinézek az ablakomon

Mivel kertés házban élek, nem sok dolog látható az ablakomból, de annál érdekesebbek az emlékek, amelyeket gyerekkoromból őrzök.

Az én szobám ablaka az utca felé néz. Amikor kinézek rajta, annyi esemény jut eszembe a múltból, hogy akár egy regényt is írhatnék róla.

Általában a kutyáim miatt nézek ki, mert folyton ugatnak. Ez reggel elég idegesítő, főként ha erre ébredek fel. Elég forgalmas az utcánk. Az emberek le-föl mászkálnak egész nap. Szemben a házunkkal egy kutyatelep van. Reggel ugatásra ébredek, este arra alszom el. De ezt már megszoktam. Amikor jön a postás, az kész katasztrófa. A kutyákat nem lehet leállítani. Nagyon nem szeretik a postást. Amíg nem volt kutyám, azt hittem, hogy csak a filmekben van ilyen.

Figyelmem a pompás sziklakertre téved, amit nagy élmény volt összeállítani a családommal. Minden évben pár növényvel gazdagodik, és nekem nagyon tetszik. Az utcánk aszfaltján tanultam meg biciklizni és görkorcsolyázni. Szünetben sok időt töltöttünk barátainkkal a házunk előtt. Sokszor játszottuk, hogy szuperhősök vagyunk, vagy valamilyen mesebeli lények. Árultunk virágokat is, zavarócskázunk, bújócskázunk és még számos más játékot kitaláltunk. Emlékeimben őrzök jó sok vicces dolgot is. Például amikor az utcánkban elkezdett egy férfi szaladni, mert zavarták a rendőrök. Ő nem rossz ember, csak vannak pillanatok, amikor idegességében nem tudja fékezni az indulatait. Eszembe jut pár kevésbé vidám esemény is. Egy nap szépen játszottunk, és egyszer csak egy öregasszony megjelent egy vadászpuskával a kezében, hogy megölje a

A városom télen – Nagy Zalán Bence, J. J. Zmaj iskola, Szabadka

kóbor kutyákat. De erre nem került sor, mert a barátnőm anyja kijött, és megakadályozta ebben az öreg néni. Szerencsére már elköltözött, többé nem ijesztget bennünket.

Eddig nem is merült fel bennem, hogy ennyi élmény eszembe juthat, amikor kinézek az ablakomon. Rájöttem, hogy ennél jobb helyen nem is nőhettem volna fel.

Bancsi Kata, 7. osztály, Petőfi Sándor iskola, Újvidék

Riport egy fotóriporterrel

A múlt héten riportot készítettem Ótos Andrással, a Magyar Szó fotóriporterével.

* **Mióta foglalkozik ezzel a szakmával?**

– Mint fotóriporter 35 éve dolgozom a Magyar Szó napilapnál.

* **Hogyan néz ki egy munkanapja?**

– Általában egy vagy több nappal előbb megkapom a szerkesztőtől, újságíróktól az aznapi aktuális események időpontjait. Naponta több eseményre szoktam elmenni. Az események után be szoktam menni a szerkesztőségbe, megbeszélni a másnapi teendőket. A fényképeket általában otthon szoktam megmunkálni, kiválasztani a legjobb képkockákat és visszaküldeni a szerkesztőségbe. A napomat azzal zárom, hogy ellenőrzöm a felszerelésemet (elemeket, memóriakártyákat, fényképezőgépet). Ez azért fontos, hogy az eseményen ne érjen meglepetés.

* **Milyen riportokat és fotókat szeret készíteni?**

– Minden eseményre szeretek elmenni, mert nincs két egyforma esemény, minden esemény egy kihívás számomra. Nagyobb a kihívás, amikor olyan eseményekre megyek, amelyeket nem fotózhatok mindennap. Például fotóztam már világhírű személyeket: Gorbacsov, Tina Turner, David Bouvi, Michael Jackson, B. B. King, Orbán Viktor...

* **Ajánlaná-e a fiataloknak, hogy ezt a pályát válasszák?**

– Manapság egyre több fiatal látok, akik a mobiljukkal fotóznak, ez jó kezdet. Igen, ajánlanám a fiataloknak ezt a szakmát, nem unalmas, mindennap másmilyen, és egy kis szerencsével körbe lehet utazni a világot.

Köszönöm az interjút.

Siflis Viktor, 7. osztály, Petőfi Sándor iskola, Újvidék

Amit ma megtehetsz, ne halaszd holnapra!

Az első felmérőre készültem német nyelvből. Az idén kezdtük tanulni, nehéz tantárgy. A szavak írása és lefordítása volt a tanulás tárgya.

Őt napom volt rá, hogy begyakoroljam és hogy megtanuljam. Gondoltam, nem kell sietni, van rá időm. Anyu nyöszögtetett, hogy ha van szabadidőm, akkor nézegessem át a könyvet.

– Nehéz a kiejtés, sok türelem és székmelegítés kell hozzá – figyelmeztetett anyu.

Morcosan és szomorúan neki is fogtam a tanulásnak. Nagyon rosszul megy, ahogy elkezdtem tanulni. Becsuktam a könyvet, mert tudtam, hogy nem fogom tudni. Később megint kinyitottam a könyvet, és elkezdtem magolni a szavakat. Pedig nem szokásom magolni, de ez most másvalami volt. Nem olyan könnyű megtanulni, mint ahogy én gondoltam. Nehézségen leírtam és lefordítottam a szavakat, még azon melegében. A következő napok nagyon tartalmasak voltak. Sok volt a házi feladat és a felelés. Kevés időm lenne arra, hogy megtanuljam, de az ismétlés elég volt arra, hogy felidézsem a tanultakat. Eszembe jutott egy közmondás: Amit ma megtehetsz, ne halaszd holnapra! Milyen igaz! Az utolsó nap nagyon tartalmas volt. Örültem, hogy megfogadtam anyukám tanácsát.

Szerencsére a felmérő ötös lett, aminek nagyon örültem. Megtanultam, hogy ne halasszam másnapra a tanultakat, mert az a biztos, amit aznap megcsinálok.

Takács Barbara, 5. osztály, I. G. Kovačić iskola, Szabadka 9

SPORT ÉS INFORMÁCIÓS TECHNOLÓGIA

A digitalizálás a Forma-1-et is megváltoztatja

Egyre több sportágban építenek a digitális technológiákra. A Forma-1-ben például mindent az IT határoz meg, de a jövőben a sportban a Big Data, az intelligens algoritmusok és a felhőkörnyezet az eddiginél sokkal nagyobb mértékben dönthetnek sikerről és kudacról, továbbá hozzájárulhatnak a pontosabb prognózisokhoz. A Forma-1 egyik legfontosabb partnere az Amazon Web Services, amely a világ egyik legnagyobb felhőszolgáltatója. Pete Samara, a Forma-1 innovációs és digitális technológiáért felelős igazgatója kiemelte, hogy a két fél közötti együttműködés elsősorban ahhoz járult hozzá, hogy a rajongók minden korábbinál nagyobb betekintést kapjanak a versenyekbe, és a kooperáció teljes új elemzéseket is kínál. A cél az, hogy a versenypályákon generált adatokat valós időben feldolgozzák és a Forma-1 több mint 65 éves történetéből származó adatokkal összehasonlítsák.

Minden egyes versenyautó több mint 200 szenzorral van felszerelve, amelyek folyamatosan mérik a legfontosabb tesztadatokat. A szakértő rámutatott, hogy egy másfél órás futam során kerekken 250 000 gigabájt adat keletkezik. Ekkora adatmennyiség valós idejű feldolgozását egyedül a felhőkörnyezetben lévő számítási teljesítmény teszi lehetővé. Ezen elemzések alapján például az egyes versenyek alatt kiszámíthatók a boxkiállások és a kerécserek optimális időablakai. Precízen kiértékelhető a versenyzők teljesítménye. A szakemberek előrejelzéseket akarnak kínálni a taktikai manőverekkel és az egyes istállóknak, illetve a pilóták versenystratégiájával kapcsolatban. (sg.hu)

A szenzorok teljesen új dolgokat mutathatnak meg a nézőknek

Egyre kékebbek lehetnek a világ vizei?

Egyre kékebb lehet Földünk, a „kék bolygó”. A kutatók szerint a hőmérséklet emelkedésével a világ vizeinek színe egyre kékebb lesz.

A melegedés hatására megváltozik a fényt elnyelő és visszaverő fitoplanktonok, vagyis a tengerek és óceánok apró organizmusainak összetétele. A következő évtizedekben egyre kevesebb lesz belőlük a vizekben, ami 2100-ra a világ vizeinek 50 százalékában színváltozást okoz – írta a BBC hírportálja. A fitoplanktonok kiemelt szerepet játszanak az óceánokban. A napfényt kémiai energiává alakítják, széndioxidot nyelnek el, a tengeri tápláléklánc alapját képezik. Abban is jelentős szerepük van, hogy hogyan látja az emberi szem az óceánokat. Minél több fitoplankton van a vízben, az annál kevésbé látszik kéknek, és annál inkább tűnik zöldnek.

VIDEOJÁTÉK

Már nem Ronaldo a FIFA arca

Christiano Ronaldo helyét három focista vette át a FIFA 19 borítóján.

Alapból elég nehéz helyzetbe hozta Cristiano Ronaldo az EA Sports munkatársait, amikor átigazolt a Juventus csapatába, hiszen a FIFA 19 elején még a Real Madrid szerelésében virított. Ennél is nagyobb problémát okozott egy bírósági ügy, ami miatt már korábban felmerült, hogy más arca lesz a sorozatnak – jelentette a sajtó.

Végül kiderült, hogy nem egy, hanem rögtön három sportoló veszi át a helyét. Érdekes fricskaként a Juventus egyik ismert arca, **Paulo Dybala** az egyik szereplő. De mellette a Paris Saint-Germain sztárja, **Neymar** és a Manchester City középpályása, **Kevin De Bruyne** is felkerült a játék elejére. A nagy kérdés persze csak az, hogy a FIFA 20 borítóján is osztoznak majd a szereplők, vagy ismét egyetlen arc lesz a központi figura.

KLÍMAVÁLTOZÁS

Rekordmélységbe sikerült lefúrni a Nyugat-Antarktisz jegébe

Rekordmélységbe, több mint két kilométerre sikerült lefúrni a Nyugat-Antarktisz jegébe – jelentették be a projektet vezető brit antarktisz kutatóprogram (British Antarctic Survey, BAS) szakemberei, akik szerint kutatásuk segít megérteni, miként fog reagálni a régió az éghajlat melegedésére.

A Rutford-jégár térségében dolgozó 11 fős csapatnak január 8-án sikerült elérnie a 2152 méteres mélységben lévő üledéket – 63 órányi folyamatos fúrászt követően. A szakemberek 12 hete dolgoznak a szélsőséges időjárási körülmények között, nagyjából mínusz 30 Celsius-fokban. A kutatókból és mérnökökből álló csapat a lyukba leeresztett műszerek segítségével fogja mérni a víznyomást, a jég hőmérsékletét és alakváltozását. A BEAMISH nevű projektet 20 éve tervezik a kutatók, és 2004-ben már egyszer megpróbálkoztak a megvalósításával, sikertelenül.

Azt tudni, hogy a melegebb óceánvíz felemészti a nyugat-

antarktisz gleccserek egy részét. Nagy kérdés, mennyire csúszós az üledék a gleccserek alatt, vagyis azok milyen gyorsasággal csusszannának bele a kontinensről a tengerbe, azaz hogy a nyugat-antarktisz jég olvadása hogyan növelné a globális tengerszintet. (MTI)

Állati farsang, avagy mimikri az állatvilágban

Ahogy közeleg a „farsangfarka”, úgy egyre több álarcos és „álsruhás” mulatságot szerveznek világszerte. Az állatvilág egyes képviselőit azonban aligha körözhetnénk le bármilyen jelmezzel – számukra az álcázás élet és halál kérdése.

Az állatvilágban mindennaposak az életre-halálra menő küzdelmek: a ragadozók az éhhál ellen és nem ritkán más ragadozók ellen is küzdenek, míg mások elsősorban a rájuk leselkedő veszély ellen „öltenek” álsruhát. Ezt a **túlélési stratégiát** mimikrinek nevezzük: egyes állatok olyannyira hasonlítanak a környezetükre, hogy akár falevélnék vagy faágnak, kéregnek is tűnhetnek.

A gekkó az álcázás nagymestere (forrás: dailymail.co.uk)

Előfordulhat az is, hogy az állatok nem a környezetükbe szeretnének beleolvadni, hanem valamilyen mérgező, veszélyes állatnak „álcázzák magukat”. Erre példaként felsorolhatnánk egyes siklókat, amelyek ugyan nem mérgezőek, de színezetükben a megtévesztésig hasonlítanak a halálos mérgű kígyókra. Bizonyos legyek szintén harsányan csikozottak, amivel együtt nagy hasonlóságot mutatnak például a darazsakhoz – így a küllemükkel ezek az állatok már messziről azt a „jelzést” küldik a madarak, ragadozók felé, hogy „nem adják egyikőnnyen az életüket”.

Az „ártalmatlan” és a mérges kígyó esete, balról korallsikló, jobbról korallkígyó (forrás: medmoir.wordpress.com)

Egészen különleges példája a mimikrinek, hogy néhány lepkefaj hernyója nem növénynek, nem is valami veszélyes ragadozónak, de egyenesen madárürüléknek „álcázza magát”. Noha ezzel teljesen elüt a zöld környezetétől és nagyon is szembetűnő, a madárürülék nem tartozik a hernyóra veszélyt jelentő madarak „étlapjára”.

Madárpottyintást mímelő hernyó (forrás: eastsidepatch.com)

A zengőlegyek is próbálnak a darazsra hasonlítani, de ezzel nincsenek egyedül (forrás: eastsidepatch.com)

A mimikri mindannyiunk által ismert formája a rejtő színezet, amelyet a békáktól kezdve a madarakon át egészen az őzgidáig

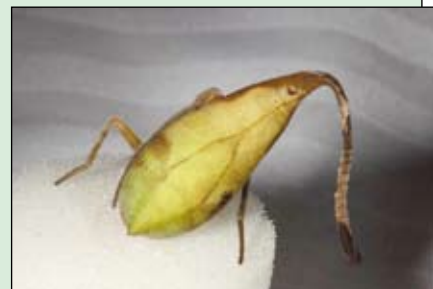

A vándorló levelek nemcsak küllemükben, de mozgásukban is a ringatózó levelekre hasonlítanak (forrás: cals.ncsu.edu)

felfedezhetünk. A legtöbb állat igyekszik láthatatlan maradni a környezetében, hiszen a ragadozó annál sikeresebb, minél később veszik észre, a menekülő állatok pedig úgy maradhatnak életben, ha elkerülik a ragadozó figyelmét. Éppen ezért a párzasi időszak alkalmával több hulló- és madárfaj (általában hím) egyedei fokozott veszélynek vannak kitéve, hiszen élénk színű „nászöltözetük” révén könnyű célponttá válhatnak.

A növényvilágban is találkozhatunk mimikrirel. Létezik egy orchidea, mely a poszméh faj nőtényét utánozza, ezzel csalogatja magához a hímeket, hogy azok elvégezzék a virág beporzását.

Pók vagy elszáradt falevél?

A mimikri egy egészen különleges formáját figyelhetjük meg a közelmúltban felfedezett egyik pókfaj esetében, amely nem másra, mint egy elszáradt levélre „akar hasonlítani”. Az álcázás ilyen formája nemcsak abban segíthet, hogy az állatok megtéveszék a ragadozókat, de egyben így akár lesből is támadhatnak. Arról nem szólva, hogy a kutatóktól is „nyugtuk volt”, egészen eddig...

A pókokra egyébként nemigen jellemző a mimikri. A szóban forgó pókra azonban Kínában véletlenül bukkantak rá. A csodapók úgy néz ki, mint egy elszáradt falevél, hátulról nézve pedig egy élő falevélnélre hasonlít. Emellett a pók a pókfonállal „rögzíti magát” a közeli levelekhez, amivel az álcája lényegében tökéletessé válik.

A vajaspánkó

(Orosz népmese)

Élt egyszer egy öregember és egy öregasszony. Kéri az ember az asszonyt:

– Süss nekem, anyjuk, vajaspánkót!

– Ugyan miből süssek? Egy csepp lisztünk sincs.

– Ej, te asszony! Kapard le a kosár oldalát, seperd fel a magtárt: hátha kerül így egy kis liszt.

Úgy is tett az öregasszony: lekapta a kosár oldalát, felseperte a magtárt, s került is liszt két marékka. A tészta tejfelt kevert, pánkót vágott belőle, kisütötte vajban s kitette a pánkót az ablakba hűlni.

Elunta magát a vajaspánkó, legurult a lócára, a lócáról a padlóra, s a padlóról legurult az ajtó felé. Átgurult küszöbön a tornáczra, a tornáczról a lépcsőre, a lépcsőről az udvarra, az udvarból túl a kapun, mindig messzebb és messzebb. Gurult, gurult az úton és szembe jött vele egy nyúl.

– Megezek, te vajaspánkó!

– Ne egyél meg, sandaszemű! Inkább hallgasd meg, milyen szépet énekelek neked! A nyúl hegyezni kezdte a fülét, s a vajaspánkó rákezdte az éneket:

Vajaspánkó a nevem
Elmondom eredetem:
Magtárban sepertek,
Kosárról kapartak
Tejfellet keverték
Kemencén sütöttek
Ablakon hűtöttek.
Megszöktem az otthonomtól
Gazduramtól, asszonyomtól

Mért féljek nyúl tőled?
Megszököm előled!

S tovább gurult. Úgy eltűnt a nyúl szeme elől, mintha ott sem lett volna. Begurult a vajaspánkó az ösvényen az erdőbe, s találkozott a farkassal.

– Megezek, te vajaspánkó!

– Ne egyél meg, ordas farkas! Szépet énekelek neked. És fújni kezdte:

Vajaspánkó a nevem
Elmondom eredetem:
Magtárban sepertek,
Kosárról kapartak
Tejfellet keverték
Kemencén sütöttek
Ablakon hűtöttek.
Megszöktem az otthonomtól
Gazduramtól, asszonyomtól
Megszöktem a nyúltól,
Miért féljek farkas tőled?
Mindjárt megszököm előled!

S tovább gurult. Úgy eltűnt a farkas szeme elől mintha ott sem lett volna. Gurult, gurult a vajaspánkó az erdőben, s szembe jött vele a medve. Csörtet, töri a lombot, rontja a bokrot.

– Megezek, te vajaspánkó!

– Ne egyél meg, tányértalpas, ugyan miért is ennél meg? S a vajaspánkó már rá is kezdte:

Vajaspánkó a nevem
Elmondom eredetem:
Magtárban sepertek,
Kosárról kapartak

Tejfellet keverték
Kemencén sütöttek
Ablakon hűtöttek.
Megszöktem az otthonomtól
Gazduramtól, asszonyomtól
Megszöktem a nyúltól,
Ordas farkas úrtól,
Miért félnek medve tőled?
Megszököm mindjárt előled!

S tovább gurult. Úgy eltűnt a medve szeme elől, mintha ott sem lett volna. Gurult, gurult a vajaspánkó, s szembe jött vele a róka.

– Jó napot, vajaspánkó! Ej milyen jóképű, milyen pirospozsgás vagy! De a vajaspánkó már rá is kezdte:

Vajaspánkó a nevem
Elmondom eredetem:
Magtárban sepertek,
Kosárról kapartak
Tejfellet keverték
Kemencén sütöttek
Ablakon hűtöttek.
Megszöktem az otthonomtól
Gazduramtól, asszonyomtól
Megszöktem a nyúltól,
Ordas farkas úrtól,
Mackó Miska úrtól,
Miért féljek hát tetőtőled?
Megszököm könnyen előled!

– Felséges ének! - szólt a róka. Csak az a baj, hogy megöregedtem kedvesem, rosszul hallok. Üljetek ide az orrocskámra, s fújjetek még egyszer!

Nagyon jól esett a vajaspánkónak, hogy így megdicsérték az énekét. Felugrott a róka orrára és újrakezdte:

– Vajaspánkó a nevem...

Abban a pillanatban a róka – hamm! – bekapta.

Ha a róka a vajaspánkót be nem kapta volna, az én mesém is tovább tartott volna.

„Itt a vége, fuss el véle, kerek erdő közepébe!”

Zalán Tibor

Háry, a rettentő magyar vitéz (Részlet)

Felvezető szólam

Ül valahol, talán a lélek füstjén, vagy egy felhő alakéklő csücskén, pár ember. Eggyel se több, mint három. S ha nem lennének ily' magas szinten, a helyet én biz' korcsmának találok... Látnám...

Curükk, Tibor bátyám!
Való, hogy ez nem felhő csücske. Ez Abony.
Származásom súlya, nem tagadom, néha nyom.
Mert Abony oly' hely, hol csak hősök születtek.
(Eddig.) (Általámig.) (Amíg.) (Írva is leszen így...)
(Isten teremte...)
S hogy kik? És hogy kiket? Momentán nem jut eszembe egy se.
Attól még lehettek...
Beszéljenek inkább helyettük a tettek!

S ha a tettek beszélnek, én a legnagyobb ottani voltam.
És már mindörökre vagyok. Rám nem mondhatja senki, hogy akar ki.
Én János vagyok. A híres. A Háry.
Persze, helyieknek nem a híres. Csak a János.
A nem akar ki. Már most így is tetszetős. Némiképp. Bár nem annyira büszkén talányos. Inkább vidékies. Kissé csalányos.

Abony amúgy falu. Volt régen. Aztán község.
De most már város.
Ácsi, Háry bácsi! Hagyjuk a jelent!
Ezt a deák mondja. Nekem. Hoppá! És tüsszent is hozzá.
E legény olyan beteges forma. A tüsszentés, no meg a furfang, az összes gondja...
Meg még itt a bíró. Potroha porba, bajusza borba lóg.
Tudós ember vakkantna rá, hogy analóg. Mondásból van elég. Törvényeket hozni, ennyi a gondja. Mondja így, s neki sincs más dolga.

De már beszéljen a Háry bácsi! S az ablakon kinéz.
Nincs oly' vitéz! Bár kint nem lát semmit. A sötét miatt.
(A fej lehajlik, s lecsüng a kéz...) Erre mondják, matt.
Nincs oly' vitéz!
A bíró mondja újra. Nekem. Vereslik hozzá az orra.
S fölmered kóvér mutató ujjá.
Ő világot látott. Folytatja. Vagy őt látta a világ.
Egyre megy. Esze vág még. S hogy mit mesél? Már most ez mindegy is! Ő ha megszólal, mindenik szava szín ezüst, bár magam volnék színvak. A deák meg rövidet lát. Leginkább emiatt nem sikerül elkapnia orrát, amikor tüsszent. Csak borul pohár, lámpa. Mondják is rá, bógó, inkább, mint hogy hárfa.

Meg itt vagyok én. Ha nem is végül.
Az ember öregén gyakran elszerényül. S belebékül.
Pedig ifúságom! Emlékeim nagyok! Szétszélédt sok jószág.
Voltam, aki vagyok. Valék, ki lehettem. Lennék, ki voltam.

Kicsit megkevertem. Van erő a borban!
Aztán? Megsüvegelt a szultán. Egyszer. De erről soha nem danoltam. Minek, ha volt más! Életem így lazán is sommás.
Híja nincsen. Kezem a kilincsen. Nyílik a múlt kopottas ajtaja.
Kibomlik mesém aranyos kóchaja. Dalia voltam. Hogy ne mindig csak így: valék. Világban kóboroltam. Határ a csillag-ég.

Mármost, ereszkedjék csak iccenyivel lejjebb!
Így beszél a bíró. A fantáziával nem is nagyon bíró.
Tölt a kupákba. Valami történet, Háry bácsi!
Mégfogható. Hátha! A deák is int. No, csak mondja, mondja! Kupát őrít megint. Torka ehhez tökéletes szolgál. S hogy a lámpafény, ez álom-kerítő ráterül, akár egy régi terítő a kocsmá legére, eszembe jut életem hajdani legénye, s a sok kaland. Mit átéltem, én bolond, kerge lélek, fönt és alant. Éltem, mit élém hozott a természet, s egy kalandos élet.

Lássuk hát újra, mit hozott, Háry bácsi!
Ezt a deák mondja. Jó a korcsmáros lány, kemencényi kontya fölibenk magaslik, a kancsót cseréli. Hallgat ő is engem, a Háryt beszélni. Hát szóra nyitom borra, korra, s mesére termett számat.
S eloldja az idő füstös kis szobánkat. Tágul, mi szűk volt, már hatalmas térré. Virít ott egy sátor. Francia vezéré. Császáré, vagy mi franc. Innen már ki tudja! Tény, hogy karvaly orrát egy résen kidugja, kinéz is sandán, horkant is randán, s parancsot ad: elmúlt früstök-idő, kezdhetni a harcot, induljon a had.
No, lett is nagy haddelhadd! Csak aztán mind elhidd!

Szómagyarázat:

korcsma: kocsmá
deák: tanuló, latinul is tudó írnok, esetleg titkár
analóg: hasonló, megegyező, illetve a digitális ellentéte
dalia: hős, harcos férfi
icce: régi űrmérték, amit folyadék mérésére használtak

Hiszem, ha látom!

Háry János egy kiszolgált katona, akinek közismert történetét Zalán Tibor dolgozta fel újra. Ha emlékeztek, egyszer már szerepelt az Iránytűben ilyen hősi történet átírata, még hozzá A rettentő görög vitéz című. Háry János egy leszerelt, úgy is mondhatjuk, hogy nyugdíjas katona, aki a falu kocsmájában meséli el a jelenlétüknek, a bírónak, a deáknak és a többieknek, hogy huszárkorában milyen hőstetteket hajtott végre. Itt a mesén van a hangsúly, ugyanis kissé kiszínezi ezeket a történeteket, vagyis hát néha füllent, nagyzol, a híres Münchhausen báró irodalmi rokonaként megváltoztatja a múltat. Fantasztikus kalandjai során császárokkal, szultánokkal harcol, királynőkkel találkozik...

Zalán Tibor ehhez egy különleges irodalmi formát, a makámát, vagyis egy középkori arab műfajt vett elő. A rimes, ritmikus formájú próza furcsa lehet a szemünknek és az ízlésünknek is, hiszen a sorvégek összecengenek, de a sorokon belül is rímek találhatók, azonban a szöveg minden más szempontból prózai. Utóbbit erősítik az áthajlások is (tehát a sorok végén nem fejeződik be a gondolat, a mondat, hanem átlóg a következő sorba).

Ha tetszett a részlet, és már elolvastad a könyvet is, akkor hallgass meg Kodály Zoltán Háry Jánosról írt daljátékát, vagy nézd meg a YouTube-on az abból készült rajzfilmet.

Herédi Károly

Ideje már a jókedvnek, bőségnek!

Felvonulások

A farsangi ünnepkör leglátványosabb elemei a jelmezes felvonulások. A világ sok országában zajló vidám felvonulások közös jellemzője, hogy az utolsó farsangi hétvégére esnek, illetve a hosszabb ideig tartóknak ekkor van a csúcspontjuk.

Farsangi köszöntők

A farsangi köszöntők is a legrégebbi farsangi szokások közé tartoznak. Jellemzően adománygyűjtéssel párosuló népszokások, amelyek művelői elsősorban férfiak, esetleg gyerekek voltak.

Dőre

Csallóközi eredetű népszokás. A jelmezes adománygyűjtő neve a dőre. Férfiak egy csoportja különböző jelmezbe öltözik, például női ruhába, katonának, koldusnak völegénynek. Háznál-házra jártak köszönteni egy-két cigány muzsikuskíséretében. A házakban nagy felfordulást csinálnak. Felborítják az asztalt, kormos lével „bemeszelik” a falat stb., majd néma játékkal és táncukkal szórakoztatják a háziakat és a kíváncsiskodókat. Táncukért a gazdasszonytól lisztet, szalonnát vagy tojást kapnak. Az ételt kosárba rakják, és este a kocsmában közös multság közben elfogyasztják.

Bakkuszjárás

A bakkuszjárás felvidéki eredetű adománygyűjtő köszöntés, felvonulás. Húshagyó kedden a férfiak számárbórra bújtak vagy női ruhába öltözködtek és kezükben nyársat tartva táncolták végig a falut. Megtréfálták az utcán állókat, a bámészködő lányokat megcsipdesték, bekormozták. Fő céljuk a mulattatás volt. A begyűjtött ajándékokat – ennivalót – a kocsmban közösen fogyasztották el.

Tikverőzés, az vajon mi?

A Fejér megyei Mohán ma is él a tikverőzés hagyománya. A farsang utolsó napján 14–20 éves legények tradicionális maskarába öltöznek: rongyszalagokkal gazdagon díszített bohócnak, fehér ruhás szalmatoróknak, szerencsehozó kéményseprőnek, a legfiatalabb alakoskodók pedig lányoknak.

A színes farsangi maskarások végigjárják a falut, és minden házba, udvarba betérnek, hogy összegyűjtsék a tyúkólakban talált tojást (mint a termékenység és bőség szimbólumát).

A szokás a nevéért csupán jelképesen elvégzett „tyúkverésről” kapták, a tyúkok fenekét a bohócok furkósbotjukkal jelképesen megütögtetik, ez a szimbolikus cselekedet a jószág termékenységét hivatott elősegíteni. A varázslás részeként a tikverözők korommal kenik be a házak lakóit – elsősorban a lányokat, asszonyokat –, a járókelőket és az érdeklődőket.

A farsanghoz további számos népszokás párosul, megemlítnék néhányat, hogy a részletek iránt is érdeklődő olvasóink kiindulási pontot találjanak további kutatásaikhoz. Íme: **téltémetés, halottas játék, rabvágás, betyárjáték, lakodalmas játék, asszonyfarsang, dűsgazdagolás, kakasütés, talajvasárnap, boricatánc, termékenységvarázslás, álbíróság, sardózás, gúnáryakalás...**

Cibere vajda és Konc király

Népi körből, tehát a farsangi vonalból származó legkorábbi adataink az 1500-as évekből származnak az egyik legnépszerűbb alakoskodó játékról, **Cibere vajda és Konc király** párviadaláról. Ezeket az időket tartják egyébként a magyar népi színjátszás kezdetének, hőskorának. (A különféle jelmezes játékok feldolgozásából alakultak ki az első állandó népi szinda-

rabok, műsorok.) Cibere vajda és Konc király harca az egész európai kontinensen ismert és elterjedt dramatikus játék. Cibere vajda neve a bőjti ételeket jelképezi, Konc király pedig a hússokat, húsos ételeket. A hagyomány szerint vízkereszt napján és húshagyókedden küzdenek meg egymással. Az első esetben a hedonizmust jelképező Konc király, a másodikban pedig a bőjtölést jelző Cibere vajda nyeri a párviadalt. A farsangi szokások keretében maszkos emberekkel és szalmabábokkal is eljátszották a tréfás összecsapást.

Játékötletek

* Seprűtáncoltatás: Saját gyerekkel párban, a zene indítására rövid tánc után tovább kell adni a seprűt. Akiknél a zene leállításakor van a seprű, kiáll.

* Székfoglaló játék: Zenére körbejárják a székeket, ha elhallgat a zene, le kell ülniük. Minden körben eggyel kevesebb a szék, mint a játékos. Aki nem talált helyet, kiesik. (A kiesők szedhetik ki a székeket.)

* Lufi vagy pingponglabda a két homlok közé, zenére kell táncolni. Amelyik páros tovább bírja, és nem ejti le a labdát, az a nyertes.

* Széköltöztető: egy széket kell felöltöztetniük különböző ruhadarabokkal, pl. zoknit húzni rá, erre cipőt adni, pulóvert ráhúzni stb. Aki mindet ráadta, az nyer.

* Krumplitergetés: krumplit kell fakanállal terelgetni, aki elsőnek ér a célba, az nyer.

* Nagybakkal vállalkozhatunk egy dramatikus játékra is, meglepve a farsangolókat.

Szólások, közmondások

Farsang után is elkel a jó lány.

Gazdag leánynak bőjten is esik farsangja.

Ha a farsang hosszú, késő a húsvét.

Hármat néznek a naptárban: farsangot, ünnepnapot, névnapot.

Nincs farsang bőjt nélkül.

Vénleánynak mindenkor kurta a farsang.

Farsangi dalok

A, a, a, a farsangi diákok,
a farsangi diákok
piros nadrágban járnak
a, a, a, a farsangi diákok.

Ból, ból, ból, három nagy keszkenőből
mind asszonyok, mind lányok,
elül bögyöt csinálnak,
ból, ból, ból, három nagy keszkenőből.

A magyar történelem legnagyobb csatái

(2. rész)

A magyar történelem háborúiban és csatákban gazdag ezerszázados számátalan ütközet határozta meg. A magyarság harcolt már rögtön honfoglalása után a németekkel, később az ázsiai támadókkal, így a besenyőkkel, tatárokkal, törökökkel, majd a függetlenségét fenyegető osztrák és orosz hadakkal is. Volt, amikor győzött, volt amikor veszített. 20 csata bemutatásával igyekszünk összefoglaló áttekintést adni a magyarok ütközeteiről a honfoglalás korától egészen a második világháborúig! A történelmi cikkek.hu alapján ebben a félévben bemutatjuk a következő csatákat: pozsonyi (907) muhi (1241) rozgonyi (1312), nikápolyi (1396), várnai (1444), rigómezei (1448), mohácsi (1526), mezőkeresztesi (1596), szentgotthárdi (1664), nagyharsányi (1687), trencsényi (1708), győri (1809), pákozdai (1848), segesvári (1849), temesvári (1849), königratzai (1866), isonzói (1915), gorlicei (1915), alföldi páncéloscsata (1944), balatoni csata (1945).

2. A muhi csata

A csata ideje: 1241 április 11–12.

A csata helyszíne: Muhi település mellett, a Sajó és a Hernád összefolyásánál (ma: Borsod-Abaúj-Zemplén megye)

Harcoló felek: Az egyik oldalon a Magyar Királyságra támadó Batu kán, és hadvezére Szubutaj vezette tatár (mongol) seregek álltak, velük szemben a IV. Béla király, Kálmán herceg és Csák Ugrin érsek által vezetett magyarok sorakoztak fel.

Az összecsapó erők nagysága: nem ismert. Feltételezhető, hogy a Magyarországra támadó 90 ezres mongol erők többsége részt vett a harcban, a magyarok pedig néhány tízezer erővel képviselhették magukat.

A csata lefolyása: A csata előtt Batu kán magához rendelte szanaszét portyázó csapatait, és a magyar hadsereg előtt lassan visszavonuló táárhadat a Sajó bal partján, a Sajó, a Hernád és a Takta által képezett szögletben központosította. Vele szemben, a Sajó jobb partján elterülő Muhi pusztán ütött tábor a magyar hadsereg. A király a táborát a Sajó ezen szakaszán található egyetlen híddal szemben állította fel. A magyarok táborát sátorsekérvár vette körül. Hosszadalmas ellenállásra is felkészültek, mert a szekereket nemcsak összeláncolták, hanem közöttük pajzsfalakat is képeztek. A mongolok kezdeményezték a támadást, ám Kálmán herceg, a király öccse és Ugrin érsek a hídon már átvonulni kezdő mongol csapatokat heves csatában visszanyomta. A mongolok ezért visszavonultak a folyó túloldalán lévő szálláshelyükre, a magyarok pedig a saját táborukba vonultak nagy elégedettséggel, abban a hitben, hogy megnyerték a csatát. A mongolok azonban újabb támadást intéztek. Ezúttal is a hídon kezdődött, de most a Szubutaj által vezetett mongol csapatok a jobbszárnyon a Sajón gázlót találtak, amin átkeltek. A magyar seregnek ekkor már kétirányú támadást kellett kivédenie, így Batu főerői egyre nagyobb számban tudtak átkelni a hídon. Reggel 7 óra körül a már minden oldalról körül fogott magyar táborra nyílzáport zúdítottak a mongolok,

majd fel is gyújtották! Megindult a menekülés a vérfürdőből. A király, akit hívei önfeláldozóan védelmeztek, a nagy tömeg útjával ellenkező irányban, északnyugatra, a hegyek közé menekült, ott talált menedéket. Öccse, Kálmán, bár súlyosan megsebesült, váltott lovakon elérte Pestet, és a Dunán átkelve megszabadult üldözőitől, de májusban belehalt a csatában szerzett seibebe.

Halottak száma: nem ismert. A magyar sereg szinte teljesen megsemmisült, de a mongolok is jelentős – valószínűleg tízezer nagyságrendű – veszteséget szenvedtek.

Győztes fél: a mongolok.

A csata jelentősége: A csata után védtelenül maradt Magyarország, melyet így feldúlt a hatalmas mongol haderő.

A muhi csata emlékműve

3. A rozgonyi csata

A csata ideje: 1312. június 15.

A csata helyszíne: Északkelet-Magyarország, Felvidék, Kassa közelében (a mai Szlovákiában a település neve: Rozhanovce)

Harcoló felek: Az egyik oldalon a Kassa városát támogató Károly Róbert király serege állt, a másikon az Aba család fegyveresei, Aba Amadé fiainak vezetésével.

Az összecsapó erők nagysága: nem ismert, de feltételezhető mindkét oldalon a több ezres létszám.

A csata lefolyása: A rozgonyi csata közvetlen előzménye az volt, hogy 1311 szeptemberében a kassai polgárok városi kiváltságai védelmében megölték az egyik kiskirályt, az Aba nembeli Amadé nádort. A nádor fiai bosszúra készültek, ám a király a város mellé állt. Válaszul az Abák segítséget kértek az ország északnyugati részét uraló Csák Mátétól. Csák Máté mintegy 1700 cseh zsoldost és több familiárisát küldte az Amadé-fiak segítségére, és ők az így megerősített sereggel megtámadták Kassát. Csapatainak élére a Balassa nembeli Demetert állította. A támadás hírére Károly Róbert is a város közelébe irányította seregét. A két had Rozgony mellett ütközött meg. A tartományurak, hadseregek erőfölényének tudatában feltehetően egyetlen erőteljes rohammal kívánták áttörni a királyi hadrendjét. A leghévesebb küzdelem a királyi zászló körül alakult ki. Csák nembeli Györke királyi zászlótartó el is esett a csatában, és a király a johaniták zászlaja alatt harcolt tovább. A királyi sereg már nagy veszteséget szenvedett, amikor a szepesi és kassai gyalogság oldalba támadta az Abák már győztesnek látszó seregét. A seregevezérek a váratlan oldaltámadásban elestek, és ez annyira megzavarta az oligarchák hadseregét, hogy megfutamodtak. A csatában elesett Amadé nádor két fia, Miklós és Dávid is. A magyar hadtörténelemben ez volt az első olyan csata, amelyben a gyalogság döntő sikert ért el a nehézlóvasság ellen.

Halottak száma: nem ismert.

Győztes fél: Károly Róbert serege.

A csata jelentősége: A rozgonyi csata után jelentősen megnőtt a király tekintélye: csapatai egymás után foglalták el az Amadé-fiak kezén lévő várakat, és uralmát az ország északkeleti felén a lengyel határig terjesztette ki. A legnagyobb ellenfélnek tekintett Csák Máté katonai erejét a csatavesztés nem törte meg, de a keleti irányú terjeszkedés lehetőségét lezárta előtte, így hatalma hanyatlani kezdett. Károly Róbert lassan, de biztosan megszerezte az egész ország feletti ellenőrzést.

Kiskirályok uralmi területei a XIV. században

Maszkos szuperhősök

A szuperhősök egyik fő jellemzője az álarc. Egyesek teljesen, szinte a felismerhetetlenségig elmaszkírozzák magukat, mert az a cél, hogy a hétköznapokon ne ismerjék fel őket. Ilyen például Batman és Spider-Man. Velük ellentétben Superman inkább a mindennapokban álcázza magát szemüveges, némileg ügyetlen újságírónak. Persze nem csupán pók-, denevér- vagy szupererővel lehet igazságot szolgáltatni. Lovon száguldozik, de maszkot visel Zorro és A magányos lovas is. Az alábbiakban mégis olyan hősökről szólunk, akiknél a maszkviselés főleg elvi kérdés, vagy nem is annyira indokolt, és akiknél akár bonyodalmakat is okozhat.

Családban az erő

A Hihetetlen család, avagy a The Incredibles című, Brad Bird rendezésében készült amerikai animációs filmet 2004-ben mutatták be a mozik. A filmben egy különleges, superképességekkel rendelkező családot ismerhetünk meg. Ezeket a képességeket a hősjelmezek és persze az álarcok egészítik ki. A történetben Mr. Irdatlan megbecsült és ünnepeelt szuperhős, de egy baleset miatt, az össznépi elégedetlenség nyomására, a kormány úgy dönt, hogy megtiltja a szuperhősök ténykedését. Ezek után Mr. Irdatlan, Bob Parr néven egy békés kertvárosban telepszik le feleségével és gyermekeivel. Egy nap egy titokzatos megbízó jelentkezik nála, az egykori szuperhős pedig nem tud ellenállni a megbízatásnak. Habár a film nagy népszerűsége tett szert, csaknem másfél évtizedet kellett várni a folytatásra. A második részt tavaly mutatták be, és szintén nagy sikert aratott.

Szerelem és világmentés

A Miraculous – Katicabogár és Fekete Macska kalandjai című francia, japán, dél-koreai televíziós animációs sorozatot 2015-ben mutatták be Dél-Koreában, azután pedig műsorra tűzték egyebek közt a magyarországi és a szerbiai tévéállomások is. Jelenleg a harmadik évadánál tart, írója és rendezője Thomas Astruc. A történet színhelye Párizs. Főhősei szuperhősök, Marinette Dupain-Cheng Katicabogárként védelmezi a világot, Adrien Agreste pedig Fekete Macskaként. Amikor épp nem harcolnak, csaknem átlagos kamaszként élnek. Marinette középiskolás, feltörekvő divattervező. Adrien az osztálytársa, fotómódell, aki az édesapja divatcégének dolgozik. Adrien szerelmes Katicabogárba és fogalma sincs arról, hogy a Katicabogár valójában Marinette. Közben a lány teljesen odavan Adriéné, de nem tudja, hogy ő a Fekete Macska. A bonyodalmat persze az okozza, hogy az akcióik során álarcot viselnek. A legfőbb ellenségük Halálfej, a molylepke. Mint kiderül, ő sem teljesen ismeretlen a számukra, csak nem ismerik fel a maszk miatt. Nem áruljuk el, kicsoda, nehogy lelőjük a poént. Hátha valaki nem látta és az elejétől nézné a sorozatot.

Álarcos teknőcök

A Tini Mutáns Nindzsa Teknőcök már régóta élnek a köztudatban, és sokak nagy kedvencei. Fekete-fehér képregényben jelentek meg először, és már akkor álarcokat viseltek, mintha anélkül senkinek sem tűnne fel négy mutáns teknős. Állítólag ez egy paródia a nindzsákra, akik a szemükön kívül mindent eltakarnak, a teknőcök viszont ezt épp fordítva teszik. Az első színes oldalakon még mind a négy teknőc piros álarcot viselt, és csupán a fegyvereikről lehetett őket megkülönböztetni. Később viszont különböző színű álarcokat festettek nekik, mert nem akarták, hogy fegyverekkel azonosítsák őket. Leonardo álarca kék lett, Michelangelóé narancssárga, Donatellóé lila, Raffaellóé pedig maradt piros. Érdekes, hogy a teknőcök története viccből indult, és kezdetben inkább a felnőttekhez szólt, de egyre népszerűbbek lettek, ezért a gyermekrajongók számára is szerethetővé tették őket.

Összeállította: Lukács Melinda

Csillagot kapott Pink

Nemrég csillagot kapott Pink a hollywoodi Hírességek sétányán. Az amerikai énekesnő családja körében leplezte le az emléktáblát. Az átadóra elkísérte a férje, Carey Hart egykori motocross versenyző és a gyermekeik, Willow Sage és Jameson Moon. Pink, valódi nevén Alecia Beth Moore a beszédében arról szólt, hogy az első lemezszerződését 23 évvel ezelőtt írta alá, és akkor még nem sejtette, hogy ilyen sikeres karrierje lesz, azt pedig pláne nem, hogy majd csillagot is kap. Az átadón Ellen DeGeneres talkshow-sztár is beszédet mondott. Szerinte Pink valójában félnék, lusta, csendes és aggodalmaskodó, tehát pont az ellenkezője annak, amit mutat. Pink hetedik stúdióalbuma Beautiful Trauma címmel 2017-ben jelent meg, és minden bizonnyal még idén tavasszal megjelenteti a Hurts 2B Human című, nyolcadik lemezét. Emellett az énekesnő ismét világ körüli turnéra indul, amely során Európában is fellép, egyebek közt Nagy-Britanniában, Franciaországban, Németországban, Lengyelországban, Svájcban és Ausztriában. Bécsi koncertje július 24-én lesz.

Újabb előadók a listán

Nemrég arról írtunk, hogy a Sziget fesztiválon idén is számos híresség lép majd fel, többek közt Ed Sheeran, a Foo Fighters, a Florence and The Machine és a Twenty One Pilots, nemrég viszont újabb harminc névvel bővült az előadók listája. Először megy majd Magyarországra Post Malone amerikai rapper, koncertet ad a Franz Ferdinand skót rockegyüttes, továbbá James Blake, aki idén januárban adta ki új lemezét. Az előadók listáját gyarapítja Tove Lo svéd énekesnő, valamint a brit Years&Years is. A listán szerepel még egyebek közt Jain francia énekes-dalszerző, az ausztrál Xavier Rudd, a Razorlight angol indie rock formáció, Ryan Lott kísérleti zenekara, a Son Lux és Richie Hawtin kanadai lemezlovas is. Időközben a péterváradai Exit fesztivál is megkezdte az idei fellépők beharangozását. Ahogyan arról értesülni lehetett, az Exit első napján, július 4-én a kultikus The Cure ad majd koncertet.

Roko megy Izraelbe

Abbáziában, illetve Opatijában nemrég megtartották a Dora című zenés válogatós műsort, amely során arról döntöttek, hogy melyik dal képviseli idén Horvátországot az Eurovíziós Dalfesztiválon, Izraelben. Az első helyezésért 16 zeneszám versenyzett, maga a műsor pedig, mondhatni, két részből állt, egyikben a tapasztalt előadók léptek fel, a másikban pedig feltörekvő fiatalok. A győztes végül a 18 éves spliti Roko Blažević lett, aki korábban a horvátországi RTL Zvijezdice című tehetségkutatójában tűnt fel, ezután Szerbiában megnyerte a Pinkove zvezdice versenyt, tavaly pedig a hazájában második lett az RTL Zvijezdice című műsorában. Roko a Dorára a The Dream című dallal jelentkezett, amelynek szerzője a szintén horvát Jacques Houdek, aki maga is előadó, és 2017-ben versenyzett az Eurovíziós Dalfesztiválon. Roko nemcsak a dalával hívta fel magára a figyelmet, hanem a fellépő ruhájával is, mivel azt óriási fehér szárnyak díszítették. A fiatal énekes népszerűnek számít régióinkban, leginkább Michael Bubléhoz hasonlítják.

Húszéves a Zanzibar

Nemrég arról írtunk, hogy idén húszéves a Magna Cum Laude, viszont nemcsak ők ünneplik ebben az évben két évtizedes fennállásukat, hanem a Zanzibar együttes is. A ceglédi zenekar 1999. január 2-án alakult meg, miután Sidi, Gabszi, MikC és Doni énekest kerestek. A zenészek sztorija szerint 1999. január 1-jén, a szilveszteri buliból hazatartva, az akkor még rendőrként dolgozó Terecskei Rita igazoltatta őket. Rita elengedte a fiúkat, ők pedig viccesen azt mondták, hogy beveszik az együttesbe. Másnap este meglátták Ritát, miközben pótszilveszterezett a barátnőivel és egy Janis Joplin-dalt énekelt. Ekkor komolyan eldöntötték, hogy felkérjük. Az együttes nevét Sidi testvére ajánlotta, pontosabban Vámos Miklós Bár című könyvét, amelyben szó esik egy Zanzibár nevű régi budapesti szórakozóhelyről, ahova művészek jártak szórakozni, de említi a Zanzibár-szigeteket is, amelyekre jellemző a napsütés és a vidám hangulat. Megtetszett nekik ez a név, úgy gondolták jól hangzik. Az együttesben az évek folyamán több tagcserére került sor, és kiadtak hét lemezt, a legutóbbit 2015-ben Mindent lehet, mindent szabad címmel. A minap új dalt és klipet mutattak be Mi van? címmel, és minden bizonnyal idén érkezik a nyolcadik albumuk is.

Jelige: „Itt a tavasz!”

Kedves Bizalmas sorok!

Jó lenne, ha segíteni tudnál, mert nem tudom, mit tegyek! Szerelmes vagyok az egyik osztálytársamba, akiről szeptember óta megállás nélkül beszélek a legjobb barátómnak. A napokban derült ki, hogy a barátómmal a téli szünetben kikezdett vele. Szinte rászállt! Utána meg eldicsekdedte a sikerét. Még nekem is elmondta, hogy milyen volt. (Randiztak. A fiú azt mondta neki, hogy ő osztálytárral nem jár, viszont a randi végén állítólag elkérte tőle a mobilszámomat. De sajnos, nem hívott föl! Nagyon fáj, hogy én csak a második vagyok a fiú szerelmi listáján. Nem tudom, mit tegyek tovább! Mi lesz, ha mégis felhív?! Kérlek, segíts!

Válasz:

Jó lenne először is a barátómnak a viselkedését leisztáznai. Tudnod kell, hogy az, aki megpróbálja behálózni a legjobb barátóját szimpátiáját, nem is olyan jó barátó, mint ahogyan azt te gondold. Te azt szeretnéd titkon, hogy „barátságként” könyveld el a lány tettet, pontosabban azt, hogy megadta a fiúnak a mobilszámát. Arról megfeledkezel, hogy a barátódd tudta, hogy te ebbe a fiúba bele vagy zúgva, és ennek ellenére, szinte a szemed láttára kikezdett vele, sőt még neked dicsekdedte el a „hódítását”. Ez nem barátóhöz méltó viselkedés! Tulajdonképpen neked egyik sem kell: sem az álnok barátó, sem az olyan fiú, akinél másodhegedűs lennél. Az ilyen emberekre nem kell sem az érzelmeket, sem az időt pazarolni. Inkább azokkal barátkozz, akik igaz barátók, és azokkal a fiúkkal foglalkozz, akiknek te kellesz, még ha nem is találsz meg őket rögtön. Ne búslakodj és vonulj a négy fal közé! Legyél tevékeny mind az iskolában, mind a szabadidődben, foglald le magadat olvasással, sétával, zenehallgatással, tornával, mozgással stb., így könnyebben feledésbe merülnek azok, akikre még gondolni sem kell.

Jelige: „Egy hóvirág”

Kedves Bizi!

Hetedikes lány vagyok. Nekem az a problémám, hogy ha meglátok egy jóképű fiút, egy helyes pasit, akkor abba azonnál bele is zúgok. Viszont van az is, hogy egyszerre több pasi is tetszik! Mit tegyek???

Kérlek, segíts!!!

Válasz:

Ha hiszed, ha nem, a serdülőkor az az időszak, amikor az ilyen jelenség nem számít kirívó esetnek. Az viszont az nagyon jó kérdés, hogy mit tegyen az, akinek megtetszik valaki!? Egy biztos! Semmi esetre sem kell azonnál szerelmet vallani!!! Megesik, hogy az, amit ilyenkor érez az egyén, vonzalom ugyan, de még nem szerelem. A **VONZALOM** az, ami a te esetében nem egyszer jelentkezik. Te vonzódnak találsz a szép fiúkat. Ez nem egyenlő a szerelemmel! Serdülőkorban sokszor a hormonok, amelyek a szervezetben képződnek, elborítják az agyat, a tapasztalatlanság pedig hozzásegít, hogy a történéseket félreértelmezze a fiatal.

Az életben sokan lesznek és voltak szimpatikusak, kevesebb lesz az olyan, akihez testileg is vonzódsz, és még kevesebb lesz az olyan ember, akihez szerelem fűz majd. Amikor valakit vonzódnak találunk, szemezhetünk, flörtölhetünk, kokettálhatunk vele. És ez mindenki számára megengedett!

De lássuk, mi is a flört. A „flört” az értelmző szótár szerint: 1. angol eredetű szó, szerelmi játék, kacérkodás, könnyed udvarlás, illetve ennek elfogadása. 2. futó szerelmi viszony, kaland. Ha az idegen szavak szótárát lapozod fel, a következő definíciót találsz: szerelmi játék, játékos, könnyed udvarlás, illetve ennek elfogadása.

Általában különbséget tesznek az ismerkedés és a flörtölés között. Az ismerkedésben benne van a hosszú táv lehetősége, a flörtölés viszont inkább következmény nélküli, rövid távú viszonynak számít. Tudnod kell, hogy flörtölni nem szabad mindenkivel, pl. a legjobb barátódd pasijával vagy szimpátiájával, vagy akkor, amikor egyedül vagy az utcán, teljesen ismeretlen személlyel stb. Jó tudni, mi számít flörtölésnek. Pl. a flörtölés jeleinek számítanak a következők: 1. figyel, hosszan néz, sőt bámul, 2. nem hagy ki egy alkalmat sem, hogy bókoljon, 3. nem hagy ki egy alkalmat sem, hogy csípős megjegyzéseket tegyen bármiről, ami veled kapcsolatos, 4. finoman hozzád ér, melléd ül, 5. keresi a társaságod a buliban, közös csapatban akar játszani veled, ha társasjátékozásra kerül a sor, vagy éppen

ellenkezőleg, a te ellenfeled akar lenni. Van olyan flörtölés is, amikor testi kontaktusra is sor kerül, pl. amikor hallgattok vagy nem közvetlenül egymással beszélgettek, a tekintetek összekapcsolódnak, és megtörténik egy könnyed, leheletfinom érintés. Ez lehet egy bulin, beszélgetés, megbeszélés közben, az iskola folyosóján stb.

A távolsági flörtölésnél ne kapd el a tekintetedet, pillanatokra engedd meg, hogy a szemedbe nézzen. Ha pedig együtt tudsz nevetni a flörtpartnerrel, megmutatod, hogy nem vagy feszélyezett a társaságban. A flörtnek nagyon sokszor nincs folytatása. Utána nem történik semmi sem, elválnak az útjaik, de megtörténik az is, hogy szerelmi viszony lesz belőle. Tudnod kell, hogy a flörtölés egyfajta tanulási, gyakorlati folyamat. Ezzel is óvatosnak kell azonban lenni, nehogy túlzásba vigyed és a környezeted „könynyűnek” bélyegezzon meg. Mielőtt még a flörtölésbe kezdenél, sokat barátkozzál fiúkkal és lányokkal, az osztálytársaidal és másokkal is. Mert a barátkozás az alapja sok más kapcsolatnak.

Jelige: „Farsangi bál”

Kedves Bizi! Rendszeresen olvasom a Jó Pajtást, és a kedvenc rovataim közé tartozik a Bizalmas is. Nagyon el vagyok keseredve és eldöntöttem, hogy én is írok. Hetedikes lány vagyok, és van két fiú is, akit szeretek. Az egyik 8. osztályos. Őt szeretem a legjobban! De!!! Nem tudom felhívni magamra a figyelmét, még csak nem is köszön, habár már mindent megpróbáltam! Nagyon jó lenne, ha legalább köszönné, ha legalább barátként tekintene rám! Gondoltam, hogy levelet írok neki, de elálltam ettől. Nem merek levelet írni neki, mert biztos, hogy utána az egész iskola megtudná, mi van benne. Ha név nélkül írom, akkor meg nem tudja, kitől jött. Nem tudok lemondani róla! A másik szerelmem a szomszéd osztályba jár, vele meg az a gond, hogy állandóan más lánnyal van, ami rettenetesen fel tud bosszantani! Nem tudom eldönteni, melyiknél van nagyobb esélyem? Kérlek, segíts!

Válasz:

Vigasztalásul tudnod kell, hogy bárkinek több személy is tetszhet egyszerre. Viszont jó lenne, ha átgondolnád az eddigi viselkedésedet a fiúkkal, és afféle leltárt készítenél arról, melyek azok a viselkedések, amelyek nem jöttek be a fiúknál, mi lehet az, ami miatt nem vagy olyan kedves nekik, mint amennyire te azt szeretnéd. Mivel azt írod, hogy mindent megtettél, hogy felfigyeljenek rád, nagy a valószínűsége annak, hogy ez a „minden” az oka mindennek. Bizonyára feltűnő, rámenős viselkedés volt ez. És azt is tudnod kell, hogy nagyon sokszor fordítottan sülnék el a dolgok, nem úgy, ahogyan azt mi szeretnénk! Úgy látom, hogy erre a két kis történetre nyugodtan pontot tehetsz. Mind a két fiút elfelejtheted. Pont teszel a történetekre, és egy új, tiszta lapot nyithatsz. Addig is jól nyisd ki a szemedet, hogy felfedezd a tömegben azokat, akik te irántad érdeklődnek, akik a te tekintetedet keresik, akik köszönnek és szívesen tartózkodnak a közeledben. Biztos, hogy akad majd egy-két fiú, aki a te szívedet is megdobogtatja! Náluk nagyobb az esélyed, mint ha az olyan székér után szaladsz, amelyik nem vesz fel! Hogy elkerüljed a ciki helyzeteket, foglald le magad szakkörökkel, iskolán kívüli dolgokkal, táncsal, nyelvtanulással, testedzéssel (hogy a tanulásról ne is szóljunk!), és igen gyorsan megjelenik majd az a fiú is, akivel kölcsönösen kedvelitek egymást.

Kérdéseitekre Bori Mária pszichológus válaszol
e-mail: bizalmas.sorok@gmail.com

A helyes önértékelés a kulcsszó?

Mindannyiunk fejében létezik egy kép önmagunkról – kik vagyunk, milyen külső adottságokkal rendelkezünk, miben vagyunk jók, vagy melyek a gyenge pontjaink. Ez a belső kép kisgyerekkorunk óta természetesen alakul folyamatosan alakul.

Emberi kapcsolataink és bővülő tapasztalataink állandóan épülgetnek; énképünk így válik önbecsülésünk alapjává.

Milyennek látod magad?

Önbecsülésünk nem szól másról, mint hogy mások mennyire értékelnek, szeretnek, fogadnak el bennünket, és mi magunk miként értékeljük, szeretjük, becsüljük önmagunkat. Az egészséges önértékeléssel rendelkező emberek jól érzik magukat a bőrükben, tisztában vannak értékeikkel és büszkék képességeikre, teljesítményükre. Az alacsony önértékelésű emberek ezzel szemben úgy érzik, őket senki sem szereti igazán, s képtelenek bármit is jól elvégezni.

Időnként mindenki küzd önértékelési zavarral – főként a **kamaszkor** sajátja ez, amikor önmagunkat és a helyünket keressük a világban. Idővel persze mindannyiunk énképe változik, nem marad életre szóló az érzés. Ha tehát úgy érzed, nem megfelelő az **énképed**, alakíts rajta!

Önértékelési zavarok

Mielőtt fejleszteni szeretnéd önértékelésed, tisztában kell lenned énkép-problémád okával. Mások vélekedése rólad és a benned másokról kialakított kép alapvetően befolyásolja önértékelésed alakulását.

Szüleink, tanáraink és más felnőttek gyerekkorunk óta formálják énképünket. A szülők

kritikus hozzáállása jócskán megnehezíti egy egészséges énlény kialakulását. Egy számunkra fontos ember becsmérő véleménye nyilvánvalóan nagyon lehangoló tud lenni. Ám tudd, hogy a bíráló szavak nem feltétlenül „kívlről” érkeznek. A bennünk élő belső kritikus hang a minket kritizáló felnőtt viselkedését modellezi. Ez a belső, negatív szólam olyan mértékben uralkodóvá válhat, hogy észre sem vesszük egyeduralmát.

Valószínűleg elvárásaink szintén énképünket torpedózzák. Kialakuló igényeink **ideálok** követnek – van, aki külső adottságai, van, aki szellemi képességei miatt mérvadó számunkra. A kívánt **adottságokkal** maguk is rendelkező, azoknak tudatában levő fiatalok önértékelése természetesen magas. Aki persze irreális, **hiú ábrándokat** kerget, soha nem lehet **elégedett önmagával**.

Miért fontos a helyes önértékelés?

Az önmagunkról alkotott kép életünket nagymértékben formálja. A magukat **szerehetőnek** tekintő, azaz helyes **önértékeléssel** rendelkező emberek kapcsolatteremtő képessége kiváló. Szükség esetén bátran kéri barátait, szüleit segítségét, támogatását. A céljaik elérésében biztos, jó problémamegoldó képességgel rendelkező fiatalok iskolai teljesítménye szintén kiemelkedő. A megfelelő **önértékelés** elengedhetetlen **önmagunk elfogadásához**, életünk és lehetőségeink teljes körű kibontakoztatásához.

Hogyan növeld önértékelésed?

Gondolkodj magadról pozitívan! Ahelyett, hogy gyengeségeiden rágódnál, hangsúlyozd személyiséged pozitív oldalát. Ha azon kapod magad, hogy túlzott kritikával tekintesz magadra, cseréld negatív gondolataidat pozitívrá. Mindennap írd le 3 jó tulajdonságodat!

A teljesítményre törekedj, ne a tökéletességre!

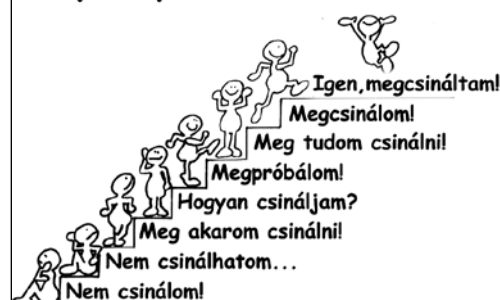
A tökéletesség iránti vágy bénítóan hat. Ahelyett, hogy azt mondogatnád „nem megyek próbálni, míg le nem adok néhány kilót”, gondold a tehetségedre és arra, amit szeretettel csinálsz, aztán gyere, csinálj!

A hibákat a tanulási folyamat részének tekintsd!

Mindenki hibázik, ez alól te sem vagy kivétel. Ne feledd, hogy a tehetség nem egyből, hanem folyamatosan bontakozik ki, s mindenki más

Melyik lépcsőfokon tartasz ma?

dologban kiváló – ez teszi az embereket egyedivé és érdekessé.

Próbálj ki új dolgokat!

Tedd magad próbára új lehetőségekben, hogy felismerhesd tehetséged. Legyél büszke a képességeidre! **Iserd fel, mi az, amin változtatnod kell, és mi az, amin nem!** Ha tisztában vagy azzal, mi az, amit nem kedvelsz magadban, tegyél ellene, még ma! Ha azonban valamin nem tudsz változtatni (a magasságodat ugyebár nem tudod befolyásolni), fogadd el és szeresd magad ilyennek!

Tűzz ki célokat!

Gondold át, mit szeretnél elérni, majd készíts egy megvalósítási tervet. Ragaszkodj az elképzelésedhez, és azoknak megfelelően cselekedj. Büszkén vállald a véleményedet, az ötleteidet, ne félj hangoztatni őket.

Segíts másokon!

Karold fel a tanulásban gyengébben teljesítő osztálytársad, vegyél részt játékos célú rendezvényeken, vállalj önkéntes tevékenységeket. Önértékelésed szárnyra kap, ha megtapasztalod magadban a változást, s ha igyekezeted megbecsülésre talál.

Mozogj sokat!

Megszabadulsz a fölösleges stressztől, egészségesebbnek és boldogabbnak érzed majd magad.

Érzed jól magad!

Ha soványabb lennél, több barátod lenne? Nos? Élvezd a barátaiddal és a kedvenc tevékenységeiddel töltött perceket. Lazíts és érezd jól magad a bőrödben!

Az egészséges, pozitív énkép kialakításához soha nincs késő. Ha önértékelésedben komolyabb nehézségek vannak, szükség lehet egy mentálhigiénés szakember segítségére, aki megtanít helyesen gondolkodni, szeretni magad és felismerni egyedi képességeidet.

Önértékelésed pozitív alakulásával párhuzamosan iskolai teljesítményed is növekedésnek indul, kapcsolatteremtő képességed érezhetően javul, a nehézségek, a kudarcok kevésbé tudnak maguk alá gyűrni. Énképed formálása időigényes ugyan, a befektetett energiád azonban az életben sokszorosan megtérül.

(KamaszPanasz – forrás: Teenshealth)

Hogyan indítsd jól a napod?

Reggel is sok mindent tehetsz azért, hogy jó hangulatban kezd a napodat.

Mielőtt felkelsz, **nyújtózz** egy jó nagyot! A testednek is fel kell ébrednie.

Gondold át, milyen nagyszerű dolgok történhetnek veled! Fontos, hogy csak a **pozitív gondolatokra** koncentrálj. Kik azok, akikkel találkozni fogsz? Lehet, hogy egy unalmas iskolai nap lesz, de találkozni fogsz a legjobb barátoddal/barátnőddel. Maxis van miért felkelni.

Vedd számba, hogy milyen **teendőid** lesznek, és közülük melyek a fontosabbak.

Ha felkeltél, igyál egy jó nagy pohár **vizet**, a szervezetnek szüksége van a folyadékpótlásra. Hallgasd meg a kedvenc számodat és táncolj rá egyet! Legyen ez a szám is pozitív, pörgős, életerővel teli. Tornázz! Reggelizz!

Kutatások bizonyítják, hogy a reggeliző fiatalok soványabbak nem reggeliző társaiknál. Az energiájuk is több, és jobban tudnak koncentrálni. A felmérések azt is bizonyítják, hogy minden jobb **reggelire**, mint a semmi. A reggeli az **emlékezetre** és a figyelemre is kedvező hatással van.

Ezután már kezdődhet is a nap!

Mi célból készülnek álarcok/maszkok?

Az álarcok, maszkok használata kettős célú. Egyrészt védelmező; feladata az én eltakarása, felismerhetetlenné tétele a fenyegető hatalmak előtt; másrészt őseink hittek abban, hogy az álarcokkal együtt, amely valamilyen állatot vagy természetfeletti lényt mintáz meg, a megmintázott emberfeletti tulajdonsága is átvehető.

A természeti népeknél az álarc viselése a mezőgazdasági, temetkezési és beavatási rítusokhoz kapcsolódik. A sámánizmusban a sámán segítő szellemeit, az őseket jelenítették meg. A maszk főbb típusai: színházi, karneváli és halotti maszk.

A leghíresebb velencei farsangi maszkok

Szerte a világon a Velencei karnevál maszkjai a leghíresebbek. A velenceiek titkos útjaink alkalmával eltakarták arcukat, hogy megőrizzék inkognitójukat. Ez nem tetszett az egyháznak, így 1268-ban betiltották a maszkviselést. Később feltűntek az álarcok, maszkok a karneválokon, azt a célt szolgálva, hogy minden társadalmi csoport tagjai egyenrangúan mulathassanak.

A mai idők farsangi karneváljainak csodálatos kiegészítőivé váltak a maszkok, amik ahhoz segítenek hozzá, hogy néhány órára valaki másnak a bőrébe bújhassunk, és egy kis titokzatosságot is kölcsönöznek viselőjüknek.

Maszktipusok:

Bauta – az egész arcot elfedő maszk, erősen kidolgozott állal. Szája nincs, színe aranyozott vagy fehér. Vörös köpennyel és háromszögletű kalappal hordták, kizárólag az arisztokrácia tagjai.

Medico Della Peste – kissé bizarr és ijesztő, hosszú csőrös maszk. A 17. században élt

Charles de Lorne francia orvos viselt hasonló, hogy megóvja magát a fertőzésektől és egyben elűzze a démonokat. A csőrszerű nyúlványok üregeibe különböző gyógynövényeket töltöttek, amiknek párolgása fertőtlenítő és immunerősítő hatással bírt.

Columbina – fél arcot takaró, gazdagon díszített maszk, amit pálcával tartanak az arc elé vagy szalaggal kötnek fel a fejre.

Larva – a Bautához hasonlóan az egész arcot eltakaró maszk, amin azonban megjelenítették a száját is.

Arlecchino – blondjelmez.

Ki ne érezte volna már azt az izgalommal teli várakozást, amellyel a gyerekek készülnek arra, hogy végre maszkot, álarcot öltsenek magukra. Álarcot készíteni több, izgalmasabb, varázslatosabb foglalatosság sok más kézműves tevékenységénél. Nem egy hétköznapi használati vagy dísz tárgyat készítünk ilyenkor, hanem egy kelleket, amit ha magunkra öltünk, akkor személyiségünk, viselkedésünk is a maszkhoz idomul.

Nagyobbakkal készíthetünk saját gipszmaszkot is. A gyermeket hanyatt fektetjük, arcát bekrémezzük. Gézlapokat fektetünk az arcára, majd óvatosan bekenjük gipsszel, a szemeket és a száját kihagyva. Ezt száradás után díszítheti a gyermek. A kisiskolások teljesen bele tudnak feledkezni ebbe az alkotásba! Természetesen óvatosnak kell lenni, hogy a szem, száj, orr körüli részek ne sérüljenek.

– Papírzacskó felhasználásával készíthetünk busómaszkot is.

– Bohóc készítése anyagdarabokból mozaikolva.

– Gyerekeket körbe rajzolva mindenki megrajzolhatja a maga jelmezét. Díszíthetjük vele a folyosót.

Készítsünk farsangi álarcot!

– Krumpliból és magokból krumplipórákat kreálhatnak a gyerekek.

Papírmásé álarcok

Szükséges anyagok, kellékek: újságpapír, tapétaragasztó vagy csiriz (liszt és víz keveréke), kerek formájú léggömbök, csomagolópapír (háztartási) vagy szalvéta, sniccer, festék (tempera vagy akril), ecsetek, a díszítéshez színes papírok, szalagok, fonalak, gyöngyök stb.

Elkészítés módja: A tapétaragasztót a csomagolópapíron lévő útmutatás szerint készítjük. (Beáztatjuk, majd szörp sűrűségűre hígítjuk.) A tapétaragasztó helyettesíthető csirizzel is, amit lisztből és vízből állítunk elő úgy, hogy csomómentes, tejfölsűrűségű masszát keverünk. Újságpapírt tépkedünk csíkokra vagy apró darabokra. Felfújjuk a léggömböt gyermekfej nagyságúra. A papírdarabokat mártogassuk a ragasztóba, és úgy ragasszuk a léggömbre, hogy azok a széleiknél egymást fedjék. Ezt 3-szor, 4-szer ismételtük, hogy legalább 4-5 réteg vastagságú legyen a papír. A legutolsó réteget csomagolópapírdarabkákkal vagy több rétegben szalvéta darabkákkal vonjuk be, hogy az újságpapír feliratait eltüntessük. Ezután hagyjuk teljesen megszáradni, hogy megszilárduljon. Leengedjük a formából a léggömböt. A „sisakot” sniccerrel hosszában kettévágjuk. Szemet, száját vágunk a formára. Füleket, szakállat stb. ún. múmiázásos technikával készíthetünk. Egy ragasztóval átított papírgalacsint alakítsunk a kívánt formára, majd újságpapírdarabokkal

múmiázzuk, vagyis bebugyoláljuk. A kész formát hozzáműmiázzuk az archoz, majd csomagolópapír- vagy szalvéta darabokkal bevonjuk. Teljes száradás után fedőfestékkel festjük, szalagokkal, fonalakkal, színes papírdarabokkal stb. díszíthetjük. Végül lyukasztóval kilyukasztjuk, kalap gumit fűzünk bele, és máris viselhető.

Szemet elfedő álarc áttört díszítéssel

Szükséges anyagok, kellékek: fotókarton, színes papír, ragasztó, olló, sniccer, fehér ceruza, hurkapálca vagy kalap gumit

Elkészítés módja: Készítsünk néhány vázlatot, melyek közül a céljainknak legmegfelelőbbet rajzoljuk fel fotókartonra, fehér ceruzával. Ollóval nyírjuk körbe az álarc körvonalát. Sniccerrel vágjuk ki a szemek, majd a maszkon lévő belső minták helyét. Több színt felhasználva, színes papírokból nyírunk ki akkora felületű darabokat, amelyek a maszk belső, még nyitott mintáit lefedik. Ügyeljünk arra, hogy ragasztási felület is maradjon. Ragasszuk fel a maszk hátoldalára a színes papírdarabokat. Fotókartonból nyírunk ki olyan méretű háromszög alakú darabot pluszragasztási felülettel, melyet orrként, a kívánt formára hajtogatva felhasználhatunk. Fotókartonból nyírunk ki az álarcunk hátoldalának megfelelő alakú formát. Ez takarja el a színes papírdarabokat a maszk hátoldalán. Sniccerrel vágjuk ki a szemek helyét, majd ragasszuk a hátoldalra. Kész álarcunkat rögzíthetjük hurkapálcára vagy kalap gumit fűzhetünk bele.

Miért éppen farsang?

Már javában tart a farsangi időszak, minden tavaszköszöntő vigassággal. Rengeteg hagyomány, népszokás kapcsolódik a farsangi időszakhoz, amely január 6-ától, vízkereszt napjától egészen a nagyböjt elejéig, hamvazószerdáig tart, ami idén március 6-ára esik. Hamvazószerdát hívják még szárazszerda, böjtfogószerda, böjtfőszerda napjának is, a nyugati kereszténységben a nagyböjt kezdete, a húsvétvasárnaptól visszszámolt 40. hétköznapi. Mozgó ünnep, legkorábbi lehetséges időpontja február 4., a legkésőbbi pedig március 10. Ez a farsangi időszak utáni első nap.

A farsang gyökere egészen az ókori Rómáig nyúlik vissza. Akkor Szaturnusz isten tiszteletére rendeztek hétnapos vigasságokat. Ez az ünnepség terjedt el a középkori Európában. A farsang jellegzetessége, hogy jelentős vallási ünnep nem kapcsolódik hozzá, középkori hiedelmeken és babonákon alapul.

Hamu hamvazószerdára

A farsang elnevezése bajor-osztrák szóból származik. A vaschang megjelölés 1283-ban jelenik meg írásos emlékekben, az egész ünnepi periódust jelző fasnacht, fastnacht mellett. A vaschang szó ezzel szemben inkább csak a böjt előtti napokat vagy csak a húshagyó napot jelöli. Magyarországon a XV. században átvett jövevényszót eleinte fassang alakban használták. Már Mátyás király udvarában is divat volt az itáliai mintára megrendezett álarcos-maszkos dínomdánom. Ám, a XVI–XVII. században erkölcsellenes vélt szokásai miatt egyes országokban tiltották a farsangi mulatságokat. Mára már a világ számos nagyvárosában jellemző a hatalmas ünnepek rendezése (Rio de Janeiro, Velence). Magyarországon a legnagyobb hagyománya a Mohácson megrendezett busójárásnak van, nálunk, Vajdaságban pedig meglehetősen sok helységben rendeznek fánksütéssel tarkított maskarás felvonulást farsangfarkán.

Szokások

A farsang hagyományosan a párválasztás időszaka, korábban házasságkötési és menyegzői szezonnak számított, hiszen az ezt követő nagyböjt alatt tilos volt a lakodalmat tartani. Innen erednek a vénlányokat csúfoló, gúnyoló szokások is. Ennek a humoros gúnyolódásnak nem kevés társadalmi mondanivalója van, hiszen a közösség által nem elfogadottak, azaz

a pártában maradt lányok ellen irányult. Azok ellen, akik a közmegítélés szerint nem tettek eleget kötelességüknek. A csúfolódó szokások olykor kegyetlen humorral veszik célba a vénlányokat. Lényegében e témára épült Csokonai Dorottyája is. A vénlánycsúfolásra utal a tuskóhúzás szokása is. Csokonai így számol be erről a Dorottyához írt jegyzetben: „Tökét vonni. Szokásban vagyon sok helyeken, hogy mikor a farsáng elmúlik, a meg nem házasodott ifjakkal és a férjhez nem ment leányokkal valamely fát vagy tökét neveltség okáért felemeltetnek, vagy egy helyről más helyre vitetnek. A csinosabbak az olyan személynek zsebébe egy kis forgácsot, szilánkot vagy zsindelet tesznek, sőt affélett levelekbe s cédulákba is zárnak.” Dugonics András piarista szerzetes is szól a tuskóhúzás szokásáról: „Régenten azokkal az eladó lányokkal, kik farsangi napokon férjhez nem mentenek, mint valami szilaj kancákkal hus hagyó Szerdán tökét huzattak a Magyarok.”

Körösői lányok pártában – A férjhezmenetel előtt álló lányok a lakodalomig viselték a pártát, amit csak akkor tehettek le, amikor kimondták a boldogító igent

A tuskóhúzást régen főként a Dunántúlon gyakorolták, de ismerték Szatmár megyében is. Ráadásul a nyugati országrészekeken még a két világháború között is bevett tradíció volt. Vénlánycsúfoló szokásként Szatmárban a kongózás is divat volt, ekkor Húshagyó kedden a férjhez nem ment lányok ablaka alatt rosszbádóg darabot ütögetnek, lármáznak és kiabálnak a fiúk:

„Hushagyó!
Itt maradt az eladó.
Akinek van nagy jánya
Hajtsa ki a gulyára.”

A farsangi időszakra jellemzőek a táncos mulatságok, amelyek régen szintén a párkeresést segítették. A párválasztás mellett a télüzésnek

Fánkezőverseny Kelebián

és a tavasz köszöntésének is ez az időszaka. A télüzés jellegzetes szimbóluma a kiszabáb-égetés, amikor is – február végén, a tavasz közeledtével – a gyerekek által készített szalmabábot, amely a telet, a rosszat és a gonoszt jelképezi, télűző rigmusok kíséretében égetik el.

Mivel a nagyböjt a farsangot megelőző időszak, melyet a hús és az alkohol elhagyása jelmez, a farsangi mulatságok velejárója a zsíros és fűszeres húsételek fogyasztása. Jellemző

Osváth Erzsébet

Sül a fánk

Serceg a zsír,
sül a fánk.
Fényessárga serpenyőből
ragyog ránk.
Illatozik,
nő, dagad,
az orrunkat csiklandozó
jó falat.
Már a tálon
a sok fánk,
Fehér cukorfelhő alól
nevet ránk.
Ránk nevet
és integet.
Itt a farsang, vidám farsang,
gyerekek.

Jankovich Ferenc

Az egyszeri- kétszeri fánk

Fánkot süttött nagyanyánk... Volt öröm!
Egy üst zsír feketéltet a tűzön.
De amikor kezdett duzzadni a fánk,
Nagyanyó kiált: „Elfogyott a fánk!”
Se fánk – se fánk...

Szaladtam én a szerbe szívesen,
de ott sem volt biz egy sziporka sem...
Holott kezdett már esteledni ránk.
Ott a sok fánk, és nem volt semmi fánk!
Se fánk – se fánk...

Hogyan készül a szalagos fánk?

Kell hozzá: kb. 30 darabhoz 50 dkg liszt, 2 dl tej, 6 dkg vaj, 5 tojássárgája, 5 dkg porcukor, 4 dkg élesztő.

A tejet langyosítsd meg, de arra vigyázz, hogy ne legyen meleg. Keverd bele a cukrot, majd morzsold bele az élesztőt. Várd 10-15 percig, amíg felfut, tehát jócskán megemelkedik. A lisztet szitáld át, hogy a tészta még lágyabb legyen. Rakd hozzá az olvasztott vaját, a megkelt élesztőt, a tojássárgát és a sót. Jól dagaszd meg. Konyhai robotgéppel könnyebb dolgod lesz, és gyorsabban is végzel. A tészta akkor jó, ha hólyagos, és elválik az edény falától.

Takard le, majd keleszd meleg helyen 45-50 percen keresztül. Nagyon fontos, hogy a tészta rendszeren megkelljen, különben nem lesz szalagos a fánk. Ha a duplájára emelkedik, lisztezett felületen nyújtsd ki egy centi vastagra, és szaggass belőle tetszőleges nagyságú köröket. Ha nincs kiszűrőd, egy nagyobb üvegpoharat is bevethetsz. Rakd a fánkokat lisztezett tálcára, és keleszd még 15 percig.

Ezután forrósíts olajat, helyezd bele a tésztát, és mindkét oldalát süsd meg. Ne legyen alatta túl nagy a láng, mert akkor belül nyers maradhat. Azzal is számold, hogy a fánk sütés közben körülbelül a másfélszeresére nő. Tapasztalt háziasszonyok fedő alatt sűtik a tésztát addig, amíg meg nem fordítják. Ez körülbelül három perc. Ha a fánk mindkét oldala aranybarna, szedd ki, és csepegtesd le papírtörőn. Szórd meg a még meleg fánkot porcukorral.

Nincs jobb a szalagos fánknál!
Kevés lekvárral, porcukorral, de még anélkül is finom

ételek a farsangi részeges csirke, konyakos kacsasült és persze az elmaradhatatlan farsangi fánk.

A farsangi időszak jeles napjai: vízkereszt napja, a karácsonyi tizenketted, azaz **Vince napja, gyertyaszentelő Boldogasszony napja, Balázs napja.** Az időszak további jeles napjairól a következőket érdemes tudni:

Farsangfarka – A farsangi időszak utolsó három napját a „farsang farkának” nevezik. Ezek a felszabadult mókázás igazi napjai. „Felkötjük a farsang farkát” – mondták még ötven éve is az idősebbek, ha farsang idején meglátogatták a rokonokat, barátokat, ismerősöket, vagy szórakozni mentek. Régi hagyomány a Balaton-felvidéken az „asszonyfarsang”, melyet mindig farsanghétfőn rendeztek. Ekkor a lányok, asszonyok férfiruhába bújtak, és férfi módra mulattak egész nap. A farsang farkának néhány napja alatt rendezik meg ma is a karneválokat.

Húshagyókedd – a farsangi ünnepek lezárása. Illetve, ahogy az elnevezés is utal rá, ez az utolsó nap, amikor még lehet húskéteket fogyasztani. E napon éjfélig tartó táncos, zenés mulatozásokat tartottak.

Hamvazószerda – nagyböjt első napja, mely a húsvét előtti 40. napra esik. Az ünnep latin neve, a quadragesima, melynek fordítása negyvenedik. Ha az amúgy sem egyszerű számításnak egy kicsit utánajárunk, meglepő eredményre juthatunk. A dátumot másképpen számolják az egyházi és a világi naptárakban. Ennek az oka, hogy az egyház a vasárnapokat

Krisztus feltámadásának emlékülnepeként tartja számon, így a böjti időszak vasárnapjait is, melyeket nem számolnak bele abba a bizonyos 40 napba. Így például 2013-ban a húsvét március 31-ére esett, ha ebből visszszámolunk 40 napot, akkor a hamvazószerda február 20-ára esik, azonban a vasárnapok elhagyásával a hamvazószerda február 13-án volt. Az idén húsvét április 21-ére esik, ezért a hamvazószerda március 6-án lesz.

A szárazszerdaként vagy a böjtfogó szerdaként is emlegetett nap, a II. vatikáni zsinat óta számít szigorú böjti napnak. E napon háromszor szabad étkezni, és csak egyszer jóllakni. Ezzel a nappal veszi kezdetét a húsvétot megelőző nagyböjti időszak. Az önmegtartóztatás szabályai egyre inkább lazulnak, de hamvazószerdán és a nagyböjt többi pénteki napján az egyház a hús elhagyására kéri híveit. Fontos ilyenkor a lelki és szellemi megtisztulás is.

Torkos csütörtök – a félreértések elkerülése végett tisztázni kell, hogy a torkos csütörtök vagy más néven kövércsütörtök valójában a böjti időszakra esik. Ennek az az oka, hogy a farsangi és főként a húshagyókeddi mulatságok utáni engedményként ezen a napon még el lehet fogyasztani a maradékot és még egyszer jól lehet lakni a nagyböjtöt megelőzően. Néhány éve a magyarországi éttermek újraélesztették ezt a hagyományt, és ilyenkor kedvezményekkel várják a vendégeket. Érdemes tehát már most beírni a naptárba március 7-ét, az idei torkos csütörtök napját.

Kiszebábégetés

Garfield jelmezben

Megkönnyebbülés

A nemzetközi gyors első osztályú fülkéjében egyetlen utas ül. Hirtelen felpattan az ajtó, és egy fegyveres, álarcos gengszter lép be:

– Gyerünk, adja ide a pénztét! – parancsol az utasra.

– De tisztelt rabló úr, nekem egy vasam sincs.

– Akkor miért reszket?

– Mert azt hittem, hogy a kalauz jön. Ugyanis jegyem sincs.

Kastélyban

Egy amerikai diáklány Angliában megnéz egy kastélyt. A séta végén megkérdezi tőle az idegenvezető, hogy tetszett.

– Nagyon szép – feleli a lány –, csak egész idő alatt attól tartottam, hogy előbukkan valahonnan egy szellem.

– Á, ettől nem kell félni, én már elég régóta itt vagyok, de még nem láttam egyet sem – mondja az idegenvezető.

– Mióta van itt?

– Úgy háromszáz éve.

Bosszú

A kirúgott házvezetőnő távozáskor hosszan és gyengéden búcsúzik el a család kutyájától.

– Látom, nagyon megszerette a kutyánkat – mondja meghatottan a házigazda.

– Igen, mindig nagy segítségemre volt a mosogatásnál.

Moziban

Az egérke izgalmas filmet néz a moziban, amikor egyszer csak elé ül az elefánt. Az egérke mérges lesz, gyorsan feláll, az elefánt elé ül, majd hátraszól neki:

– Most majd megtudod, hogy milyen az, amikor valaki eléd ül!

Önhiba

– Te, Rózsi, hova lett az a gyönyörű tarka amazóniai papagáj, amit ma reggel vettem?

– Jézusom, az papagáj volt? Azt hittem, fácán, és megsütöttem!

– Te szerencsétlen! Tudod, hogy azért a madárért egy vagyont fizettem? Még beszélni is tudott.

– Az más. Akkor magára vessen! Miért nem szólt?

Ikrek

Az újdonsült apuka kirohan a szülőszobából, hogy elújságolja a hírt a kint várakozó családtagoknak.

– Ikreink születtek!

– Na és kire hasonlítanak? – kérdezi a nagymama.

A férfi elgondolkodik, majd így felel:

– Hát egymásra.

Megállapítás

Két bolond ül a tengerparton. Az egyik beledob egy kockacukrot a vízbe, a másik erre beleszalad és megkóstolja.

– Te, ez a víz még mindig sós!

– Hát persze, még nem kavartam meg.

Kísérlet

A skót iskolában kémiaóra van. A tanár megkérdez egy tanulót:

– Mit gondolsz, ha beledobom ezt a pennyt ebbe a savval teli edénybe, feloldódik?

– Semmi esetre sem – feleli a tanuló.

– Jól van, fiam. És miért nem?

– Mert ha feloldódna, akkor nem tetszene beledobni.

Találós kérdés

– Mi az, pici piros a sarokban?

– ???

– Földieper büntetésben.

Lehetetlen

Utazik a skót a villamoson. Jön az ellenőr, utasunk átnyújtja a jegyét. Az ellenőr megnézi, aztán szigorúan mondja:

– Ez a jegy nem érvényes!

– Hogyhogy nem? – csattan fel a skót.

– Három hónapja ezzel utazom, és eddig mindig jó volt.

Nincs

Az agresszív kismalacot reggel ébresztgeti a felesége:

– Drágám, van még öt perced nyolc óráig.

– Nincsen!

Késés

– Régen vársz rám, drágám? – kérdezi az utcasarkon szobrozó vőlegényét Mancika.

– Nem néztem az órát, de a közlekedési lámpa háromszáztizenkétyszer váltott zöldre.

Skót lottózó

– Édes istenem, segíts, hogy most az egyszerű nyerek! – rimánkodik a skót a templomban.

– Hiába könyörög itt – figyelmezteti a sekrestyés –, hiszen életében nem vett még egyetlen szelvényt sem.

Vendégségben

– Szervusz, Pistike! Itthon van a papád? – kérdezi a vendégségbe érkező nagynéni.

– Nincs.

– És a mamád?

– Ő is elbújt!

Diákszáj

Az őserdő olyan terület, ahova emberi kéz még nem tette be a lábát.

Lincoln anyja már csecsemő korában meghalt.

És akkor a költő megírta a Szundi két apródja című verset.

Julius Ceasart a márciusi Idusok ölték meg.

Egyiptom őslakói a múmiák.

A baktériumokról: Van mikroszkopikus, ami kicsit nagyobb, mint ami mikroszkóppal látható.

A középkorú lovagok a lovagi tornákon mindig egy hölgyet tűztek maguk elé.

A nemzetiségi iskolákba több ajkú diákok járnak.

Horror

A vendéglőben a pincér megkérdezi a vendéget:

– Uram, felakaszthatom a kabátját?

– Tőlem akár föbe is löheti.

Utolsó busz

– Olyan gyönyörű ez a táj, hogy ha én festeni tudnék, mindjárt lefesteném.

– Még szerencse, hogy nem tudsz, így legalább elérjük az utolsó buszt.

Horgászás

A rendőr elmegy egy sötét téli estén horgászni. Kimegy a jégre, léket vág, és elkezdli lógatni a csalit. Pár perc múlva öblös hangot hall:

– Rendőr, te itt ma nem fogsz semmit sem!

Emberünk körülnéz, de nem lát senkit, pecázik tovább. Két perc múlva újra ezt hallja:

– Rendőr, hagyd abba a horgászatot, itt te nem fogsz halat!

A rendőr ismét körülnéz, de senkit nem lát, horgászik tovább. Néhány perc múlva vakító világosság lesz, újból megszólal a dörgő hang:

– Rendőr, itt nincs kapás!

A rendőr most már rémülten kérdezi:

– Ó, Uram, te szólsz hozzám?

– Dehogy, én a jégpálya hangosbmondója vagyok.

Céllövölde

TÖRÖM A KOBAKOM

KVÍZ

Kitalálod?

Hány évig tartott a százéves háború?

116 100 99

Hol találták fel a panamakalapot?

Panama Equador Hawai

Mi volt IV. György király igazi neve?

Edvárd György Albert

Mikor ünneplik az októberi forradalmat Oroszországban és a többi szovjet utódállamban?

október november december

Miről neveztek el a Kanári-szigeteket?

kanáriról delfinről fókáról

A sziklamászó

Egy 40 méter magas függőleges sziklafal tetejéről egy hegymászó le szeretne jutni. Semmije sincs, csak egy 30 méter hosszú kötele és egy bicskája. A sziklafal felénél, azaz 20 méteres magasságban van egy kiszögellés, ahol megállhat. A sziklafal tetején vagy a kiszögellésnél odakötheti a kötele végét, de azt rángatással távolról kioldani nem tudja. Ugrani nem ugorhat. Hogyan tud lejutni?

FEJTÖRŐ

Mit csinál az ötödik?

Öt nővér van a szobában: Anna könyvet olvas, Margit főz, Kata sakkozik, Mari vasal. Mit csinál az ötödik testvér?

Híres ember lóúgrásban

Melyik híres személyiség nevét adja lóúgrásban az alábbi ábra?

	L	M	
S	Z	N	K
Í	I	Ó	I
	Y	R	

Egy égő, három kapcsoló

Van egy folyosó, a végén szoba egy égővel. A folyosó elején, ahonnan nem látni a szobába, három kapcsoló. Akármit tehetsz a kapcsolókkal, de csak egyszer mehetsz be a szobába. Hogyan találsz ki, melyik kapcsoló gyújtja az égőt?

MEGFEJTÉS ÉS NYEREMÉNY

Népnév mint előtag

Idei 5. számunkban tettünk közzé egy érdekes nyelvi játékot, melynek megfejtéséért a magyarok Németh Kristófot, a Zmaj iskola hetedikét jutalmazzuk filctollal és notesszel. A megfejtés, azaz az előtag a következő:

1. **spanyol** (-nátha, -viasz, -fal)
2. **francia** (-kulcs, -ágy, -ablak)
3. **török** (-paradicsom, -méz, -ülés)
4. **angol** (park, -keringő, -kór)
5. **görög** (-dinnye, -keleti, -tűz)

Fejlesztett farsang

Keresd meg, melyik fejnek hol a helye!

Mindegyik álarcnak megtalálsz a szakasztott mását - kivéve egyet. Melyik az? Rajzold le!

A hegymászó egy 10 és 20 méteres darabra vágja a 30 méteres kötele. A 10 métereset odaköti a szikla tetejéhez, és a másik végétre csinál egy picit hurkot, amin keresztül átúgja a másik kötéldarabot úgy, hogy 10-10 méter legyen le a hurkok mindkét oldalán. Ezután leereszkedik a 10 méteres kötélen a hurkig, majd a dupla kötélen leereszkedik a peremig, ahol a 20 méteres kötéldarabot le tudja húzni. Végül a peremről leereszkedik a 20 méteres kötéllal.)

A sziklamászó
A hegymászó egy 10 és 20 méteres darabra vágja a 30 méteres kötele. A 10 métereset odaköti a szikla tetejéhez, és a másik végétre csinál egy picit hurkot, amin keresztül átúgja a másik kötéldarabot úgy, hogy 10-10 méter legyen le a hurkok mindkét oldalán. Ezután leereszkedik a 10 méteres kötélen a hurkig, majd a dupla kötélen leereszkedik a peremig, ahol a 20 méteres kötéldarabot le tudja húzni. Végül a peremről leereszkedik a 20 méteres kötéllal.)

Az egyiket felgyújtod, hosszabb idő után eloltod, a másodikkhoz nem nyúlsz, a harmadikat felgyújtod, és úgy hagyod. A szobában aztán megáll...

Egy égő, három kapcsoló
Zrínyi Miklós
Híres ember lóúgrásban

Vér vele jár: :)
aki történetesen sakkozik, egyedül üljön a táblával. Vagyis az ötödik test-sakkozás azonban nem ilyen, így annak nem lenne értelme, hogy Kata, amihhez nem feltétlenül kell egy másik ember (vasalás, főzés, olvasás). A

mit csinál a lányok közül, akkor hármán olyan tevékenységet végeztek, ötödik testvér sakkozik. Biztosan emlékszel, hogy amikor felszólítottuk, ki Akár rájöttél a megoldásra, akár nem, mi most elmondjuk neked: az

Mit csinál az ötödik?
Milyen kutyák szigetét jelenti.
meg nevet. A Kanári-szigetek neve a fókáról kapta a nevét. Latinul a fókák

A százéves háború 116 évig tartott (1337-1453). A panamakalapot Equadorban találták fel. Az októberi forradalmat november 7-én ünneplik. IV. György király igazi neve Albert volt, a király 1936-ban változtatta

Kvíz
(Megoldás:

A helyes válasszal könyvet nyerhetsz!

Idei ötödik számunk nyereménykérdése egy kicsit eltért a megszokottól, tekintettel arra, hogy a régi időkbe, a görög mitológiáig nyúlt vissza. Valójában a gordiuszi csomót ábrázolja, amit mégis igen gyakran szoktunk emlegetni, olyan helyzetekben, amikor túlzottan is összekuszálódtak a szálak körülöttünk. A legenda szerint a gordiuszi csomót Gordiusz frig király kötötte, és Nagy Sándor, Kis-Ázsia uralkodója egy kardcsapással bogozta ki, ami az utókor számára azt jelenti, hogy a túlzottan is szövevényes dolgokat egycsapásra lehet megoldani. A szerencsés nyertes a **zentagunarasi Kadvány Kitti, az Október 18. iskola hetedikese**. Könyvjutalmát a jövő hónap elején postázzuk.

Most pedig jól nézzétek meg e heti számunk nyereménykérdését! A farsangi ünnepkörhöz kapcsolódó jelenetet ábrázol, de mit? A választ mai számunkban is megtalálhatod. Ha rájössz, ne sokat tétovázz, küldd el mielőbb címünkre, és ajándékkönyvet nyerhetsz! Megfejtéseket **március 5-éig** várjuk. Levélcímünk változatlan: Jó Pajtás, Vojvode Mišića 1., 21000 Novi Sad, e- mail: jopajtas.szerk@magyarszo.rs

Kérjük, a nevetek mellett tüntessétek fel iskolátok nevét, az osztályt és a laccímet is!

Népi iparművészet a könyvtárban

Népi iparművészeti alkotásokból nyílt kiállítás február 18-án az óbecsei Népkönyvtárban. A Hagyományok Háza Hálózat – Vajdaság szervezésében látható tárlaton a népi iparművészeti alkotások első vajdasági zsűrizésének a minősített tárgyait láthatja a közönség. A zsűrizésre beérkezett 210 pályaműből 82-t ítéltek mesterremeknek, műves terméknek vagy ajándéktárgynak a szakemberek – ebből a 82-ből került néhány az óbecsei Népkönyvtár előcsarnokába.

Vázsonyi Csilla, a Vajdasági Magyar Művelődési Intézet munkatársa a megnyitón elmondta: a kiállításon látható gyöngvékszerek, kerámiák mellett a textilek is megtalálhatók, ugyanis szöttesekben, hímzésekben nagyon erősek a vajdasági alkotók. A kiállítás egyik érdekessége a délvidéki jellegzetességként számon tartott **fonott csipke**.

A Hagyományok Háza Hálózat – Vajdaság által szervezett népművészeti kiállításnak az óbecsei immár az 5. állomása volt, s egy hétig láthatta a közönség. A sorozat Topolyán ér majd véget. A kiállítás megnyitóját az óbecsei Petőfi Sándor Magyar Kultúrkör tagjai tették hangulatosá **Ceszák Korcsik Anikó** és **Ceszák Balázs** oktatók vezetésével.

K. E.

Dudas Karolina és Tallós Hédi magyar népdalokkal szórakoztatta a közönséget

Ludason járt Jack Sparrow kapitány

Farsangi télűző mulatságot szervezett a múlt vasárnap a ludasi Ludas Matyi Művelődési Egyesület. A Furioso Élményparkban és a Ludasi-tó partján lebonyolított rendezvényen tiszteletet tettek többek között Kleopátra királynő, Jack Sparrow kapitány, Mary Poppins, Charlie Chaplin, Messi, Ronaldo, a Zöld Fjász és még rengeteg film- és mesehős. A résztvevők lovas kocsival vonultak ki a Ludasi-tó partjára, ahol dobszóval, hangos kiabálások közepette

elégették Kiszelkát, a kiszebábot. „Jöjjön a tavasz, vesszen a tél! És a téllal együtt tűnjön minden betegség!”

A télűzés után mindenki bemutathatta jelmezét, a gyerekek büszkén vonultak végig a szülőkből álló közönség előtt. A szokásos fánkevé verseny és az ügyességi játékok sem maradtak el. A rendezvény végeztével a jelenlevők elfogyasztották a finomabbnál finomabb fánkokat, melyeket a művelődési egyesület nőtagjai sü-

töttek az alkalomra. A szép időnek és a ludasi télűzés hagyományának köszönhetően a rendezvényre

sok család látogatott ki Palicsról és Szabadkáról is Ludasra.

Fotó: Vásárhelyi Teréz

A Jó Pajtás megjelenését támogatja

CIP – Katalogizacija u publikaciji
Biblioteka Matice srpske, Novi Sad

82+79(02.053.2)

ISSN 0350-9141

COBIS.SR-ID
16225794

Vajdaság Autonóm Tartomány

Magyar Nemzeti Tanács

Vajdasági magyar gyermeklap

- Megjelenik a tanévben minden csütörtökön ■ Első szám: 1947. január 1. ■ Alapító (laptulajdonos): Magyar Nemzeti Tanács ■ Kiadja a Magyar Szó Lapkiadó és Nyomdaipari Kft., 21000 Novi Sad, Vojvode Mišića 1., Szerbia ■ A kft. igazgatója: **Ökrész Rozália** ■ A Magyar Szó napilap főszerkesztője: **Varjú Márta** ■ A Jó Pajtás hetilap és a Mézeskalács havilap felelős szerkesztője: **Nagy Magdolna** ■ Tördelés és grafikai szerkesztés: **Buzás Mihály** ■ Lektor: **Tóth Eszter** ■ Állandó munkatársak: **Bori Mária, Herédi Károly, Koncz Erzsébet, Lukács Melinda** ■ Telefon: 021/457-100 ■ Kéziratokat és képeket nem őrünk meg és nem küldünk vissza ■ Terjeszti a Magyar Szó Lapkiadó Kft. terjesztőosztálya, telefon: 021/557-304, e-mail: plasman@magyarszo.rs ■ Dinárfolyószámla: 160-920019-57 Banka Intesa Novi Sad (feltüntetni: Jó Pajtás-előfizetésre!) ■ Előfizetés egy évre (kb. 38–42 szám) 2000 dinár (csak belföldi kézbesítéssel) ■ Előfizetés egy évre (külföldre): a postaköltség változásának függvényében (érdeklődni e-mailben) ■ Készül a Magyar Szó Kft. FORUM Nyomdájában, Újvidéken ■ Jó Pajtás az interneten: www.jopajtas.com ■ Szerkesztőségi e-mail: jopajtas.szerk@magyarszo.rs